

LETO XXX — Številka 42 19. oktobra 1978 Cena 4.— šil. (4 din)
 Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
 Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Prvič Slovan na Petrovem stolu: poljski kardinal Karol Wojtyla je nadel ime prednika-Janez Pavell.

Habemus papam — imamo papeža —, pa še kakšnega! Prvič po 455 letih so v Vatikanu zbrani kardinali skočili čez senco vatikanske bazilike ter izvolili za Petrovega naslednika in Kristusovega na-

GLOSA

„Karizmatična osebnost“

Sedaj vemo, kaj nam na Koroškem manjka, da še nista izbruhnila narodnostni mir in sloga: koroški Slovenci imamo premalo karizmatičnih osebnosti, ki bi zasledovale jasno politiko. Deželni glavar Leopold Wagner je prišel do tega zaključka ter ga predvajal nemalo začudenim delegatom FUENS.

Kaj je »karizmatičen«? Beseda pride iz grščine in pomeni milost, božji dar, vsekakor pa poseben duhovni dar, močna motivacija iz čustvenega. Wagnerjevo spoznanje je naravnost epohalno: povsod tam, kjer bo določena politika doživela brodolom, bo treba priti le do spoznanja, da pač manjka taka karizmatična osebnost. Wagner naj ostane v lastni stranki...

Toda dovolj komedije, politika je prerena zadeva. Ne vemo, če je med nami koroškimi Slovenci kakšen karizmatičen politik in se nam tudi ne zdi potrebno iskati takšnega. Dovolj nam je zastopati konsekventno linijo v naši politiki. Za to ni potrebna nobena karizma, temveč le trden in pošten značaj. Politika je človeška zadeva in naj bi jo delali le ljudje. Kajti iskanje menda karizmatičnih osebnosti in zaupanje njim vodi v politično mitologijo ter v katastrofalne posledice, kot je zadnja zgodovina dokazala.

Na drugi strani: kdo pa je že v večinskih strankah »karizmatična osebnost«? Wagner prav gotovo ne, pa tudi kdo drug se ne ponuja. Pa nič za to. Zadostovalo bi, če bi deželni glavar iz svoje nesrečne manjšinske politike izvajal konsekvence. Brez vsake karizme.

Torej, ostanimo realisti. Bolje za deželnega glavarja, bolje za nas.

mestnika na zemlji poljskega kardinala Karola Wojtyla, ki si je nadel ime Janez Pavel II. Tudi tokrat so zbrani kardinali odločili zelo hitro. Pri osnovnem poizkusu je dobil 58-letni nadškof Krakova dvetretjinsko večino. Sicer še ni bilo slišati namerjenih indiskrecij (kljub grožnji ekskomunikacije), na podlagi katerih bi se dala rekonstruirati odločitev kardinalov v čim več fasetah, vendar se da iz njih razbrati nekaj pomembnih smeric:

Karol Wojtyla ni bil kompromisni kandidat — za to je bil konklave prekratek. Tudi tisti od vplivnih kardinalov, o katerih se pravi, da pač »naredijo« papeža ali ga zabranijo s sondiranjem, lanciranjem in forsiranjem, na pretežno večino v času, ki je bil na razpolago, ne bi mogel uspeti. Zanj so govorili številni argumenti:

Prvič je še razmeroma mlad — skoraj desetletje mlajši od poprečja vseh kardinalov, ki so volili. In očitno tudi zdrav.

Drugič velja prav tako za dušnega pastirja kakor njegov prerano umrli prednik Alberto Luciani — Janez Pavel I. Šele čez leta bo svet verjetno mogel doumeti, kaj je ta moč v teh 33 dneh vse storil in sprožil. Tretjič Karol Wojtyla — prav tako kakor njegov prednik — ni član rimske kurije, katere ne uživa posebnega moralnega ugleda.

Nadalje so kardinali očitno spoznali znamenja časa ter po 455 letih končno izvolili neitalijanskega papeža.

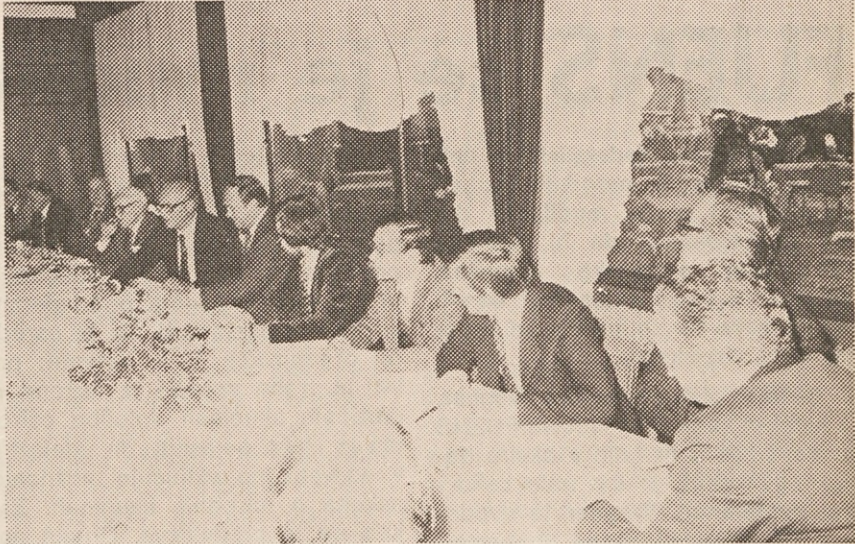
In končno je Karol Wojtyla zastopnik Cerkve za železno zaveso.

Ob smrti Janeza Pavla I. smo zapisali, da imajo kardinali sedaj edinstveno priliko, da — potem ko je izvolitev Alberta Lucianija naletela povsod na živahno odobravanje — tokrat dobi konklave sicer indirektno, a vsescerkveno demokratično obeležje. To se je tudi zgodilo.

Kardinali, zbrani na tem konklavu, so drug drugega razmeroma dobro poznali, saj so za to imeli priliko šele pred poldrugim mesecem. In vse kaže, da je bil Janez Pavel I.,

Rebrca: bilance

Pogajanja okoli Rebrce gredo z vso vnaprejšnjo napetostjo: 84-letna lastnica Ana Erker-Hočevar je zdaj dopustila, da inštitucije, ki so pristojne za razne podpore, pregledajo knjigovodstvo rebrške celulozne tovarne. Kajti ta možnost vpogleda v bilance je bila eden od predpogojev, da bi obrat dobil nadaljnje subvencije. Prav tako bo prišla pred komisijo za zemljiški promet strukturna sanacija vseh tovarn, ki so v Avstriji last Erkerjeve. Do 15. novembra teče rok za izplačilo plač (na 2. strani datum ni pravičen, vendar je ta del lista bil že dotiskan). Kdaj bodo dejansko mogli začeti z obratovanjem, še ni jasno; tudi ne, kdaj bodo pogajanja zaključena oziroma dosežen vmesni rezultat. Preostane čakanje, ki močno grize na živcih prizadetih.

Predsedstvo federalistične unije evropskih narodnih skupnosti (FUENS) je obiskalo od petka do ponedeljka Avstrijo ter v razgovorih z večinskimi politiki ter zastopniki manjšin skušalo dobiti popolnejšo sliko o aktualnem in konkretnem položaju. Na sliki: tiskovna konferenca z deželnim glavarjem Leopoldom Wagnerjem. (Več na 2. strani.)

Karol Wojtyla, papež Janez Pavel II.

darji v Varšavi mogli v svoji politiki upoštevati. Poljski šef KP Gierek je bil sprejet v avdienci tudi od Pavla VI. Da bi papež obiskal Poljsko, pa ni bilo mogoče. No, sedaj pa je papež sam Poljak.

Med poglavitne probleme novega papeža sodijo vatikanski opazovalci:

- reformo kurije, torej vatikanskega vladnega in upravnega aparata;
- razdelitev oblasti znotraj Cerkve (npr. med škofovskimi konferencami ter Svetim stolom);
- revizije cerkvenega zakona;
- pomanjkanje duhovnikov po vsem svetu;
- položaj Katoličanov za železno zaveso ter v tretjem svetu;

- nadaljevanje ekumenskega gibanja;
- stališče Cerkve do fundamentalnih svetovnopoličnih in socialnih vprašanj;
- spor med tradicionalisti in zastopniki reforme znotraj Cerkve.

V svojem prvem nagovoru kot papež se je izrekel Janez Pavel II., Slovan po rodu, tudi proti vsaki diskriminaciji. Novi papež, ki velja za zmerno naprednega, se je odločno odpovedal tudi tradicionalizmu, posebej pa poudaril nalogo in poslanstvo 2. Vatikanskega koncila. S Cerkvijo je torej spet treba računati.

Opazovalci vatikanske scene sodijo, da se bo novi papež zavzemal posebej za človekove pravice in pravice manjšin.

Klub slovenskih občinskih odbornikov: o volitvah 25. marca

Docela v znamenju drugoletnih občinskih volitev je potekla zadnja seja predstojništva Kluba slovenskih občinskih odbornikov. Da mora Klub z vsemi močmi podpreti volilni boj posameznih samostojnih list po občinah, je bilo jasno povedano. Hkrati je bila poudarjena potreba po tesnem sodelovanju z osrednjima organizacijama koroških Slovencev. Za boljše koordinirano delo list je predviden tudi sestanek vseh frakcijskih vodij. Vsem predpripr-

vam za obilni boj — izdelava programov in postavitev kandidatov — je bil določen zaključni rok z decembrom.

Klubska predstojništva se je nadalje bavilo z vprašanjem delitve Koroške na več volilnih okrožij, kakor teče zdaj diskusija med strankami za prihodnje deželnozborske volitve. V predstojništvu so se vsi strinjali v tem, da morajo tudi koroški Slovenci kot skupnost zavzeti stališče do tega vprašanja.

FUENS se je mudila v Avstriji

- Predsedstvo Federalistične uni-
- je evropskih narodnih skupin
- (FUENS) se je mudila te dni
- na Koroškem, da bi proučila
- položaj slovenske manjšine.
- FUENS je obiskala tudi Gradi-
- ščansko ter se mudila pri kanc-
- ljeru Kreiskemu.

Deželni glavar Leopold Wagner, s katerim se je predsedstvo FUENS pogovarjalo v nedeljo v okviru delovnega kosila, je dal nato tiskovno konferenco. Wagner je uvodoma dejal, da so njega in zastopnika ostalih v deželnem zboru zastopanih strank, Knafla ter Silo, intenzivno povpraševali. Ta vprašanja so pričala o dobrem poznanju koroške materije.

Predsednik FUENS senator Karl Mitterdorfer (Južna Tirolska) je glede splošnih vtisov dejal, da se je položaj na Koroškem očitno polagoma umiril ter so se najmočnejše napetosti umaknile. Pri dobri volji je upati, da se bo položaj zboljšal. Obstajajo zgodovinsko pogojene napetosti, deloma tudi psihološkega značaja.

Podpredsednik Jes Schmidt, poslanec in pripadnik nemške narodne skupnosti na Danskem, je dejal, da delegacija FUENS ni prišla na Koroško, da bi dali kakršen koli vzgled, temveč da se hoče ta mednarodna manjšinska organizacija le informirati in hoče preveriti, ali se morejo na tem koroškem primeru kaj učiti. Kot nalogo FUENS je omenil, da hoče prispevati k temu, kako se da dobro sožitje ustvariti.

Glede odprtih problemov na Koroškem je bilo rečeno, da ni prišlo do soglasja med manjšino in zvezno vlado v manjšinski zakonodaji. Predvsem gre tukaj za vprašanje sosvetov. Tako Slovenci kakor Hrvati jih odklanjajo, akoravno iz različnih razlogov.

Podpredsednik FUENS dr. Reginald Vospersnik je dejal, da so se v uradu zveznega kanclerja pogovarjali poldrugo uro v skoraj prijateljskem vzdušju. Vospersnik je imenoval tri pogoje, pod katerimi si more predstavljati, da bi osrednji organizaciji šli v sosvete: prvič je treba spraviti iz zakona o narodnih skupinah določbo oziroma je treba pojasniti, da udeležba v sosvetu ne vključuje priznanja zakona o narodnih skupinah. Zakon pa to predvideva. Drugič naj bi bila partnerja v globalnih vprašanjih členu 7 NSKS in ZSO. Tretjič pa naj sosveti postanejo aktiv-

ni v dnevnoaktualnih vprašanjih.

Glede sosvetov je dejal Wagner, da je bilo v pogajanjih sprva predvideno, naj bi sosveti dobili po vsebini funkcijo zbornice. Glede obiska pri kanclerju je dejal Vospersnik še, da si Kreisky more predstavljati avtentično interpretacijo zakona o narodnih skupinah, vendar se ni opredelil.

Wagner je dejal nadalje, da tri v deželnem zboru zastopane stranke izrekajo odločen „ne“ k spremembi zakona o narodnih skupinah. Zakone je treba sprva akceptirati. Dejalo je, da očitno manjšina ne ve, kaj v njih stoji zapisano.

V soboto zvečer ter v nedeljo se je delegacija FUENS pogovarjala obširno tudi s predsedstvom Narodnega sveta koroških Slovencev. V nedeljo (!) dopoldne so obiskali tudi Zvezno gimnazijo za Slovence v Celovcu, v ponedeljek pa dvojezično šolo v Božjem grobu. Ustavili so se tudi v Bilčovsu, kjer jih je pozdravil župan Hanzi Ogris.

Glede obiska na Gradiščanskem pa je bilo izvedeti, da je deželni glavar Kery zagotovil, da bodo Hrvati dobili radijske oddaje v svojem materinem jeziku drugo leto, potem ko bo zagotovljena nova zgradba studia v Železnem.

Delegacija FUENS bo izsledke iz tega obiska v Avstriji objavila v posebni publikaciji.

Rebrca: kako naprej?

- Negotovost leži kakor móra nad
- delavci, zaposlenimi v tovarni
- celuloze v Rebrci: medtem ko
- je bilo še pred mesecem ozi-
- roma pred tremi tedni slišati
- konkretne ukrepe za slučaj, da
- tovarna ne bi začela obratovati
- z 2. oktobrom, je postalo vse
- bolj tiho — in splošno. Med-
- tem ko je npr. šef delavskega
- sveta, župan in poslanec Josef
- Lubas pred tremi tedni dejal,
- da bodo v takem primeru za-
- sedli tovarno ter vzeli produk-
- cijo v lastne roke, zagotavljajo
- institucije kot so to delavska
- zbornica, da „bodo tudi v na-
- prejšnjem napravili vse, kar je v nji-
- hovih močeh, da bi stali ogo-
- ženim kolegicam in kolegom v
- Rebrci ob strani“.

Z lastnico, 84-letno Ano Erker-Hočevar, pa slej ko prej ni prišlo do nikakršne odločitve. Delavska zbornica je ugotovila le, da je Rebrca zmožna življenja.

V ponedeljek pa je bila celotna koroška deželna vlada pri dunajski vladi na razgovore in pogajanja. Kakor poroča koroška deželna tiskovna služba, so si glede problema nadaljnjega obstoja tovarne celuloze v Rebrci bili pogovorni partnerji edini, da preko glave lastnice ničesar ni možno napraviti.

Nad delavci leži huda mora. Prihajajo seveda v tovarno, toda dela ni nič. Svoje plače so sicer dobili, toda vprašanje je še vedno: kako dolgo še? Izgleda, da se na tihem pripravljajo odločilni spopadi pri „pogajanjih“, ki pravzaprav pogajanja niso.

Kärntner Heimatdienst pa je dobil očitno že prezentiran račun za svoje nastopanje v „službi domovine“: rebrški delavci znajo nad vse alergično reagirati, če slišijo ime te strešne organizacije, v kateri so mnogoteri včlanjeni, brez da bi za to sploh vedeli.

Wagner: južni Koroški grebolje

Kakor poroča deželna tiskovna služba, je deželni glavar Leopold Wagner ob sprejemu za Federalistično unijo evropskih narodnih skupnosti prejšnjo nedeljo v Celovcu dejal, da je južni del Koroške gospodarsko močnejše razvit

kakor severni predeli dežele. Iz poročila ni razvidno, ali so člani predsedstva FUENS to trditev tudi požrli.

Dan navrh se je Wagner mudil na Dunaju skupno z ostalimi člani koroške deželne vlade. Tam je bilo

med drugim tudi govora o Rebrci. O Rebrci na južnem Koroškem.

Mnogo politikov — tudi socialističnih — se trudi, da bi na južno Koroško dobili finalni obrat podpravljen industrije. Vsaj v programskih zahtevah strank je to zapisano. Tak finalni obrat bi pomagal rešiti strukturne probleme tega kraja.

Tudi še pred 14 dnevi je bilo mnogo slišati, predvsem iz ust socialističnih politikov, da se bo storilo vse, da se nadvse slabi položaj na južnem Koroškem s tovarno v Rebrci še ne bo nadalje poslabšal.

Državni tajnik Adolf Nußbaumer, specialist zvezne vlade za krizna področja, se je prav tako mudil na Koroškem in študiral tukajšnji položaj. Končno so tudi pri sedanjih pogajanjih člani zvezne vlade prišli do spoznanja, da bo treba južno Koroško ugodneje podpirati.

Statistika brezposelnih, kjer ima Koroška zadnje mesto, kaže za (Nadaljevanje na 5. strani)

NAROČILNICA

Naročam letni abonma za „Naš tednik“, za ceno 150.— šil.
(150.— din)

Ime: _____

Naslov: _____

Datum _____

Podpis _____

Naročniki „Našega tednika“ naj pošljejo naročilnico na naslov: Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec. Naročniki iz Jugoslavije naj uporabijo naslov: ADIT-DSZ, 61000 Ljubljana, Gradišče 10.

Aus dem Wilajet Kärnten

b) Eingaben, von deren Erledigung neben dem Gesuchsteller auch noch andere Personen zu verständigen sind, können gleichfalls in deutscher oder slowenischer Sprache eingebracht werden. Ist die Eingabe in deutscher Sprache abgefaßt, so erfolgt die Erledigung und deren Ausfertigung in deutscher Sprache, sonst doppelsprachig.

c) Das Grundbuch und andere öffentliche Bücher sind in deutscher Sprache zu führen.

d) Diese Grundsätze gelten auch für die Eingaben in Streitsachen; doch ist die Durchführung der mündlichen Verhandlung in slowenischer Sprache nur dann zulässig, wenn dies alle Streittheile ausdrücklich begehren. In solchen Fällen hat aber auch die Protokollierung und Urteilsausfertigung in deutscher Sprache zu erfolgen. Parteien, welche der deutschen Sprache unkundig sind, ist auf Verlangen eine slowenische Übersetzung hinauszugeben. Aussagen von slowenisch sprechenden Parteien und Zeugen können, sofern es auf den Wortlaut ankommt, in der Sprache des Aussagenden protokolliert werden.

e) Im Strafverfahren ist der Gebrauch der slowenischen Sprache nur im mündlichen Verkehre zwischen Angeklagten und Zeugen mit dem Richter zulässig. In Schwurgerichtsfällen ist die Verhandlung deutsch, bei den der deutschen Sprache nicht mächtigen Angeklagten, Parteien und Zeugen liegt es dem Richter ob, die Verständigung auf geeignete Weise zu vermitteln.

f) Parteienvertreter haben ihre Vorträge vor Gericht in Civil- und Strafsachen in deutscher Sprache zu halten.“

So das deutschradikale Linzer Pfingstprogramm, in welchem die deutschen Politiker das Höchstmaß ihrer nationalen Aspirationen niedergelegt hatten, an deren Verwirklichung sie im Ernste selbst nicht glaubten. Das verdient ein für allemal festgehalten zu werden.

Auf dieser Folie hebt sich erst recht deutlich ab das Bild des Kärntner Justizskandal!

H. Kärntens Beamtenpolitik

Die Leser der bisherigen Kapitel werden bei dieser Lektüre zweifelsohne an die arabische Märchensammlung „Tau-

send und eine Nacht“ erinnert! Erging es doch dem Matador den österreichischen Alpendeutschen, dem Reichsratsabgeordneten Dobernig, gerade so, als Reichsratsabgeordneter Grafenauer im Parlament nur einen kleinen Teil dieser „Märchensammlung“ zum Besten gab! Er ist ja doch tonangebend! Als Märchenerzähler beliebte diese so geistreiche Potenz des deutschen Freisinns den Abgeordneten Grafenauer zu titulieren! Ein bequemes Rezept, um dem Abgeordneten Grafenauer vor der österreichischen Öffentlichkeit den Credit zu rauben!

Und in der Tat! Für Ohren, die auf europäische Kultur und civilisierte Staatsverwaltung gestimmt sind, mag alles das wie ein Märchen klingen! Im Märchen spielen Zauberkünste und Geisterspuk die Hauptrolle. Die Schnippen, die nun in Kärnten der politischen Moral, den Staatsgrundgesetzen, den elementarsten Begriffen von Gerechtigkeit, Kultur und wie diese schönen Dinge alle heißen, geschlagen werden, sind wahre Zauberkünste und Geisterspuck! Da nun Zauberei und Spuk den Begriff des Zuschauers übersteigen, so steht er solchen Dingen ratlos gegenüber! Ganz genau so erght es dem Volksverstande der Kärntner Slowenen! Ja! Wir Kärntner Slowenen sind verblüfft, unser jedenfalls beschränkter Untertanenverstand steht vor einem rätselhaften Märchen!

Es wäre die Sache nun ganz amüsant, wenn wir uns in der Rolle eines Zuschauers befinden würden. Aber die Slowenen Kärntens sind bei diesem Märchenspiel sehr lebhaft beteiligt, so lebhaft, daß ihre ganze nationale Existenz auf dem Spiele steht. Ein allerdings grausames Märchen! Es ist ganz amüsant das Märchen vom „Aschenbrödl“ zu lesen, nicht so amüsant ist es, Aschenbrödl selbst zu sein und von Stiefmutter und Stiefschwester in aller erdenklichen Weise gequält zu sein! Und wahre Todesqualen sind es, die die Kärntner Slowenen in nationaler Beziehung zu ertragen haben!

Die Klagen hierüber prallen erfolglos ab am engherzigen deutschen Chauvinismus der Regierung. — Eine stumme Resignation hat sich der Slowenen bemächtigt! Die einzige Variation ist ein gewisser Galgenhumor, der hie und da zum Durchbruch kommt. Für den zum Tode Ver-

urtheilt ist es merkwürdigerweise ein eigentümlicher Trost, daß mit ihm noch andere gehängt werden. So sehen sich auch die Kärntner Slowenen nach Leidensgenossen um in der weiten Welt und ziehen Vergleiche mit ihnen! Es gibt deren viele, aber in der letzten Zeit wurde ein besonders treffender Vergleich kolportiert.

Den Vergleich zog der Reichsratsabgeordnete Verstovšek im Parlament und der Laibacher „Slowenec“. Letzterer in folgenden Worten: „Was sprechen wir von einem Wilajet Kosovo, Monastir, Saloniki, wo wir doch selbst auf slowenischem Boden ein Wilajet besitzen, das Wilajet Kärnten?“

Aber siehe da dieser Vergleich, der den Slowenen Kärntens einen ebenso mageren Trost bot wie dem Gehängten der Blick auf den zweiten Gehängten, wurde im Blätterwald des deutschen Freisinns den Slowenen äußerst übel vermerkt! So, also! diese Slowenen wagen es, wenn ihnen der Strick der deutschen Kultur um den Hals gelegt wird, sogar in die türkischen Wilajete zu schießen, wo die türkische Kultur ein ähnliches tat mit der christlichen Raja!

„Alles, was den Slowenen an materieller und geistiger Kultur geworden ist, haben sie von Österreich, von den Deutschen erhalten und darum sprechen sie von Kärnten, wo slawische Bauern vor Erscheinen einiger Hetzadvokaten friedlich lebten, als von dem „Wilajet Kärnten“. Die österreichische Verwaltung, der sie alles verdanken, wird von ihnen in der infamsten Weise beschimpft, die Zustände in Österreich denen in der Türkei gleichgestellt“. So schrieben deutsch freisinnige Blätter von der Drau bis zur Nordsee! Denn von der Marburger Zeitung bis zur Ostseezeitung in Stettin (1. XI. 1912) hallte dieser Artikel wieder!

Die gesamte deutschfreisinnige Journalistik hat den Slowenen damit einen Fehdehandschuh hingeworfen, den wir an dieser Stelle aufheben wollen.

Zuerst sei bemerkt, daß hier ein dialektischer Kniff vorliegt. Das Wort „Wilajet“ ist eine Anklage der Todfeinde der Slowenen, nämlich der deutsch freisinnigen Partei, indirekte aber auch des österreichischen Verwaltungssystems.

(Dalje prihodnjič)

Znanstvena publikacija Petra in Gunhild Kersche z naslovom „Bibliografija jugoslovanskih književnosti v nemških prevodih med 1775 in 1977“ je eno posebno važnih in temeljnih del o razvoju odnosov med južnoslovanskimi, sedaj v Jugoslaviji živečimi narodi, in nemškim kulturnim svetom. Čeprav je naslov publikacije „Bibliografija jugoslovanskih književnosti v nemških prevodih“ nekoliko neroden in netočen, saj je Jugoslavija poseben političen pojem, ki je nastal šele v dvajsetih letih našega stoletja, in bi bilo zato pravilneje govoriti o bibliografiji južnoslovanskih narodov, ali pa o književnostih, ki so na-

ministrstva in deželni vlad na Gradiščanskem, Koroškem in Štajerskem in s pomočjo Zveze znanstvenih združenj Avstrije. Delo je izšlo kot šesti zvezek posebne zbirke Avstrijskega vzhodnega in jugovzhodnega instituta na Dunaju, ki jo izdaja Richard Georg Plaschka s pomočjo urednika zbirke Karlheinz Macka. Zanimivo pa je, da je publikacijo zakoncev Kersche sozaložila tudi Münchenska založba R. Oldenbourg. To pomeni, da so se tudi nekatere avstrijske in nemške ustanove zavedale kulturnega pomena pričujoče znanstvene študije, ki zares bistveno razsvetli marsikateri do danes zatemnjeni in

vsem njegove balade in romane in sloviti ep „Krst pri Savici“. V poznejših letih se je nemško zanimanje preselilo od našega Prešerna proti Hrvaški, predvsem k prevajanju pesnitev Ivana Mažuranića in Avgusta Senoe, a tudi k prevajanju dramatskih pesnitev črnogorskega kneza Nikolaja I. Petrovića Njegoša, ki je pisal zgodovinske bal-kanske drame.

Tega Njegoša pa ne smemo zamenjati s Petrom II. Petrovićem Njegošem, avtorjem slovitega „Gorskega venca“, ki je v nemškem prevodu izšel šele leta 1939 v Leipzigu. Mnogi slovenski pisatelji in pesniki, ki tudi danes še nekaj pomenijo,

snil tudi Goethe. Tretji del znanstvene publikacije zakoncev Kersche prinaša seznam izvedb južnoslovanskih dramatskih del v nemških prevodih, pri čemer sta zlasti omenjena tudi slovenska avtorja Ivan Cankar in Dominik Smole, vendar je očitno, da se slovenska dramatika, ki ni osnovni člen sedanjega slovenskega literarnega ustvarjanja, na nemškem kulturnem prostoru in njegovih odrih ni mogla dobro uveljaviti. Zanimiv je tudi pregled nemških izvedb jugoslovanskih radijskih iger, med njimi tudi radijskih iger Slovenca Matjaža Kmecla „Avtomobili“ in „Maturitetna naloga“.

čilne povezovalne in dopolnilne poteze. Pomemben je tudi imenski seznam številnih prevajalcev južnoslovanskih literatur v nemščino, ki so v obeh obravnavanih in razčlenjenih „stoletjih prevajanja“ opravili važno kulturno-posredniško in zgodovinsko nalogo. Posebno priznanje pa ob vsem tem velja predvsem obema avtorjema pričujoče obširne, 260 strani obsegajoče znanstvene publikacije. Gre za dolgotrajno in skrajno zamudno in utrudljivo delo, iz katerega pa, ob primerni vztrajnosti, res kot v pogovoru „iz malega zraste veliko“.

Zagotovo je „Bibliografija jugoslovanskih književnosti“ v

LEV DETELA:

Južnoslovanske literature v nemških prevodih

stajale in nastajajo pri narodih, ki so živeli in žive na ozemlju današnje Jugoslavije — končno so v bibliografiji zastopana tudi dela slovenskih zamejskih pesnikov in pisateljev v Italiji in Avstriji, ki politično niso Jugoslovani, in dela naših zdomskih pisateljev, ki so velikokrat prevzeli državljanstva držav, v katerih sedaj žive — je kljub temu študija Petra in Gunhild Kersche zelo natančen in tudi zanimiv seizmograf duhovnega gibanja med Južnimi Slovani in nemškim kulturnim krogom.

Sprva na videz suhoparno in lapidarno razvrščeno bibliografsko gradivo o prevajanju del južnoslovanskih avtorjev v nemščino kaj hitro odločilno zaživi in postane zanimivo in napeto branje. Kot tako bi pravzaprav moralo zanimati širši izobraženski krog, še posebno pa kulturne delavce v obmejnih področjih, kjer so kulturni stiki in druga povezovalna prizadevanja med različnimi jezikovnimi krogi posebno očitna in tudi nujna. Pričujočo znanstveno publikacijo o južnoslovanskih književnostih v nemških prevodih je izdala dunajska Založba za zgodovino in politiko s podporo avstrijskega znanstvenega

neraziskani trenutek v razvoju južnoslovanskih literatur in njihovih povezav, oziroma njihovega odmeva na nemškem kulturnem prostoru.

Avtorja sta strogo znanstveno urejeno publikacijo razdelila na sedem poglavij. V njih skušata kolikor mogoče točno in podrobno predstaviti prevajanje južnoslovanskih avtorjev — razen Bolgarov — v nemščino. V prvem poglavju, ki prinaša pregled v nemščino prevedenih posameznih del južnoslovanskih avtorjev, sta zbrala 409 enot. Gre za zelo zanimiv in razvejan seznam ukvarjanja z deli južnoslovanskih avtorjev in tiska njihovih knjižnih del v nemščini. Prva taka samostojna nemška knjižna publikacija južnoslovanskega avtorja so bile „Poezije“ (Poesien) Slovenca Franceta Prešerna v nemškem prevodu pesnice Luise Pesjak. V prvih trenutkih zavestnega predstavljanja južnoslovanskih avtorjev nemškemu občinstvu je bil prav „Kranjec“ Prešeren tisti temeljni ustvarjalec, ki so ga največ in poglavitno prevajali. V letih 1866, 1867, 1869 in 1871 je namreč izšlo še več knjižic nemških prevodov iz Prešernove poezije, pred-

so prejeli samostojne knjige prevodov svojih del v nemščino. Janko Kersnik, Josip Stritar, Josip Jurčič, Simon Gregorčič, Fran Ksaver Meško, Franc Saleški Finžgar, Ivan Tavčar, Ivan Cankar, Miško Kranjec, Anton Ingolič (temu so že leta 1943 na Dunaju v posebni zbirki nacionalnosocialističnega značaja izdali roman „Na splavih“), France Bevk, Prežihov Voranc, Beno Župančič, Karel Mauser, Ela Peroci kot mladinska pisateljica, Ciril Kosmač, Tomaž Šalamun, Kajetan Kovič, Matej Bor, Edvard Kocbek in nekateri drugi slovenski avtorji se pojavijo v nemških prevodih z eno ali pa celo z več knjigami.

V drugem poglavju pričujoče „Bibliografije jugoslovanskih književnosti v nemških prevodih“ avtorja razčlenjujeta antologijo in druga podobna izdaja z nemškimi prevodi južnoslovanskih avtorjev. Kot prva je navedena Fortisova publikacija „Navade Morlakov“ s prevodom njegovega znanega, v italijanščini napisanega, „Potovanja po Dalmaciji“. Tu je tudi prvič v nemščino prevedena znana srbska narodna pesem Hasana-ginica, ki jo je pozneje prepe-

V naslednjih poglavjih predstavlja oba avtorja nemške uglasbitve del jugoslovanskih avtorjev, med njimi tudi uglasbitve Jarnikovih, Prešernovih, Aškerčevih, Gregorčičevih in Župančičevih pesmi, in svoje pri-kaze dopolnita in popravita s sedmim poglavjem, ki prinaša obširne dopolnitve pravkar opisanih seznamov in pregledov.

Obširna kazala, registri, dopolnila, seznamami sekundarne literature in druge solidno in jasno izdelane znanstvene opombe dobro zaobkrožajo pričujočo publikacijo izpod peres zakoncev Kersche. Uvodno besedo v obširno knjigo je napisal graški univerzitetni profesor slavist dr. Stanislaus Hafner. Hafnerjeva uvodna misel na primeren način predstavlja nekatere vidne dosežke prevajalske dejavnosti iz južnoslovanskih jezikov v nemščino, pri čemer je tudi Dunaj odigral eno poglavitnih informativnih in iniciativnih nalog. Hafner se zavzema za novo vrsto pojmovanja literature, ki raste iz pojmovanja nacionalnih literatur vedno bolj v primerjalno pojmovanje literature, ki kljub različnosti jezikov na širših geografskih in duhovnih območjih zrcali zna-

nemških prevodih eno poglavitnih znanstvenih del, ki so izšla na področju slavistike in primerjalne literature znanosti v zadnjem času. Knjiga bo koristila slavistom, ki se ukvarjajo z južnoslovanskimi vprašanji, koristila pa bo tudi zainteresiranemu laiku, ko se bo želel pozanimati o literarnih stikih med južnoslovanskimi avtorji in nemškim kulturnim krogom in njegovim revijam, časopisnim, založniškim, radijskim, televizijskim in gledališkim aparatom. Peter Kersche je v slavističnih krogih opozoril nase že s svojimi „Dopolnitvami k Prešernovi bibliografiji Štefke Bulovčeve“ in z „Bibliografijo Otona Župančiča v nemških prevodih“, ki sta izšli v ljubljanski „Slavistični reviji“, in z drugimi študijami in znanstvenimi članki. Pravkar izišla „Bibliografija jugoslovanskih književnosti v nemških prevodih med 1775 in 1977“ lahko postane odskočna deska v sodobno pojmovanje literarne znanosti in v živo proučevanje zapletenih odnosov, povezav in nasprotij med južnoslovanskimi literaturami in nemškim kulturnim krogom.

Knjiga stane 298.— šilingov.

„Pohujšanje za večino . . .“

- „Pohujšanje za večino — Ein Ärgernis für die Mehrheit“ je naslov najnovejše brošure Slovenskega informacijskega centra v Celovcu. Kakor že naslov pove, je ta brošura dvojezična — levo slovenski, desno nemški tekst. „Pohujšanje“ je bila aktivnost evangeličanskega veroučitelja v Gradcu, Gerharda Beermanna, v solidarnostnem komiteju za pravice koroških Slovencev. Tudi Beermann je svojčas podpisal solidarnostno izjavo, vendar mu je to deželni šolski svet štel v zlo. Obesili so mu na vrat disciplinarni postopek. Beermann je napisal obširen zagovor, v katerem utemeljuje svoje dejanje kot dolžnost v mnogih ozirih. Kljub temu je ostalo za deželni zbor pri „Aufforderung zur Unwahrheit“. To apologijo je Slovenski informacijski center opremil z dokumentacijskim delom, kjer gre predvsem za štajerske reakcije v tisku. Že le-te same
- so vredne študija, saj so opazne določene razlike do Koroške celo v sorodnih obcih.
- Beermannov prijatelj Ulrich Trinks, ravnatelj evangeličanske akademije na Dunaju, je napisal uvodno besedo, katero tudi mi prevzamemo:

Objavljamo to besedilo zato, da se v široki javnosti nadaljuje diskusija, ki je v času sporov glede „ugotavljanja materinščine“ ni bilo mogoče voditi z ono načelnostjo in zaznavnostjo, da bi zadostno izživala našo demokratsko zavest in moralno odgovornost.

Dobro, da je od tedaj, tj. od neposrednega povoda v jeseni 1976, naša dežela imela dve leti časa, ko je v dogajanjih dvoje postalo jasno:

Neresničnost izjave, da „ugotavljanje jezika“ nikakor ne vpliva na obseg obveznosti naše domovine do narodnih skupin, dokazujejo dejstva, — ne samo drugačne izjave o nameri, ki jih je že takrat vsebovala tako imenovana „tro-

strankarska rešitev“ za določanje procentne mere jezikovnega izpovedovanja. Pri porazdelitvi dvojezičnih krajevnih napisov leta 1977 je število in gostota celo daleč pod ono, ki so jo predvidevali po zakonu leta 1972, a ga vlada ni mogla uveljaviti; ključ za to določanje so zedinjene stranke odredile brez vsakršnega sodelovanja prizadete narodne skupine.

Protest proti temu ravnanju z narodnimi skupinami je po vsej Avstriji našel dovoljno podporo, da so ga utemeljevali v „civilnem uporu za ohranitev ustavnih pravic“ (tako solidarnostni komitej v Gradcu, ki mu je tedaj pripadal Gerhard Beermann) kot izrednega uvaževanja vredni prispevek k situaciji demokracije v naši deželi, torej tudi (prispevek) k državljanski odgovornosti vseh naših deželanov, ne glede na njihovo govorico.

Formalno legitimnost zavračamo tukaj vsebinsko. Zaščita in pospeševanje narodnih skupin — obe

veliki stranki sta to vsaj svojčas izpovedali — postane merilo za kritiko ciljev, in sicer praktičnih, ne le izjav glede namer; za kritiko norm, ki jih protistavno in nedemokratsko — zaradi zgodovinsko-slučajne interesne skupnosti treh avstrijskih političnih strank — razglašajo za nedotakljive. Ta kritika pa ima, kot rečeno, za svojo osnovo ravno ustavo in dokument o svobodi naše državne skupnosti, državno pogodbo iz leta 1955.

Etične obveznosti — takšne so se zdele nekoč tudi omenjene izjave strank — pa prav tako brez-pogojno narekujejo javni nastop proti pragmatično-taktičnim manevrom, ki — pod plaščkom zakona — žaliyo javno enakopravnost naših slovenskih in hrvaških deželanov: To na videz tako preprosto postopanje („soglašamo kot večina, drugi morajo molčati“) prezira in ogroža življenjsko važne temelje lastnega državnega obstoja. Kdor tu molči, bo moral odgovarjati za to, koliko mu še v resnici

pomenijo te osnove. MIRU ni mogoče doseči brez PRAVIČNOSTI — takšno je prastaro prepričanje obeh svetopisemskih verstev. Pomanjkanje pravičnosti vodi do gnilega miru, gnitje pa uničuje življenje. Kdor si hoče lastno življenje zagotoviti na račun življenja sosedga — biblija ga imenuje „bližnji“ —, ga bo izgubil.

Gerhard Beermann je učitelj in kristjan. Poklic in njegova vera zahtevata od njega, da se bivanjsko zastavlja za to, kar uči. Na nas je, da odgovorimo na solidarnost, kjer zaradi nje niso hoteli nagobčnikov. Kako vendar pravi odredba „Politična izobrazba v šolah“, ki je prišla sedaj v roke vsem avstrijskim učiteljem (st. 33.464/6-19a 1978)?:

„Politična izobrazba v šolah bo morala izhajati od tod, da je politična sfera v znamenju vrednotnih predstav. Mir, svoboda, enakost in pravičnost so temeljne vrednote, na katerih mora sloneti vsakršen red človeških celokupnosti in s tem vsakršno politično ravnanje. Pri tem pa si moramo ostati sve-sti, da so te temeljne vrednote pogosto v medsebojni napetosti in (Dalje na 4. strani)

Šmihel pri Pliberku: nezaslišan primer nemške nestrpnosti nosilcev rjavih gvantov v farni cerkvi!

Da se fanatizem gotovih nemških krogov v deželi ne ustavi niti ne pred svetim prostorom, potrjuje sledeči dogodek: Pred nekaj tedni je v nedeljo popoldne obiskala novo šmihelsko cerkev skupina tujcev v rjavih koroških oblekah. Večkrat se namreč po končani ob-

novitvi šmihelske farne cerkve zgo- di, da jo obiščejo izletniki od dru- god ter si jo ogledajo. Navadno opravijo tudi kratko pobožnost.

To družbo pa ni zanimala v prvi vrsti obnovljena cerkev kot takšna, marveč listki za ljudsko petje, po- loženi po klopih. Vznemirilo jo je dejstvo, da so bili ti listki v slo- venskem jeziku, kot se poje v tem kraju že od pamtiveka. Šli so ti ne- znani obiskovalci od klopi do klo- pi, celo ljudskemu oltarju niso pri- zanesli, ter na celo vrsto listkov pripisali svoje nestrpne opazke:

„Warum nicht auch Deutsch? —
Wo bleibt das Deutsch? —
Warum Slowenisch? —
Wo bleibt die Toleranz? —

In Slowenien gibt es keine deutschen Gebete“ itd.

Nekaj listkov s temi pripombami so položili celo na ljudski oltar.

Čudni cerkveni obiskovalci! Spo- minjajo po svojem zadržanju moč- no na one obiskovalce v vojaški obleki izza časa plebiscitnih bo- jev, ki so pod pretvezo obrambe domovine leta 1919 razstrelili klju- čavnico na cerkvenih vratih, udri- li v farno cerkev, vlomili v taberna- kelj ter raztrosili posvečene hostije po tleh, svete posode pa odnesli s seboj v gostilne. Ta božjeropni vandalizem je ostal starejšim far- nom še do danes v spominu.

In sedaj po šestdesetih letih? — Miselnost gotovih ljudi se ni spre-

menila: vse, kar je slovenskega, pomeni zanje rdečo ruto, pa naj bo krajevni napis, ali navadni li- stek za ljudsko petje v cerkvi.

Očividec, ki je to rjavo družbo ono nedeljo popoldne opazoval, ve povedati, da so vozovi, s ka- terimi se je le-ta v mirno šmihelsko vas pripeljal, nosili registracijo šentvidskega okraja.

Vprašujemo: ali je tako strupe- no ravnanje posinodalni izraz spra- ve in bratske skupnosti, ali pa na- novo poživljeni ostanek vere, kot jo je oznanjal Adolf iz Braunaua in njegovi somišljeniki?

Vsak naj presodi sam in odgo- vor bo jasan!

Pismo bralca

Sehr geehrte Landsleute!

Ich erlaube mir Ihnen mitzutei- len, daß in der Rezeption des ge- werkschaftseigenen Feriendorfes in Ossiach, das in der Beilage zu meinem Schreiben befindliche Machwerk, das sich „Ruf der Hei- mat“ nennt, in einer erheblichen Anzahl von Exemplaren — zur freien Entnahme — auflag. Auflag deshalb, weil ich dem Ruf meines Herzens folgend, diesen Spuk aus der finsternen Zeit meines Vater- landes (ohne das Pressegesetz zu strapazieren) beschlagnahmte.

Ich mache Ihnen diese Mitteil- ung, damit Sie den ÖGB (dessen Mitglied ich seit 30 Jahren bin) auffordern, er möge diese Heimat- ruf aus seinem Einflußgebiet verbannen.

Mit freundlichen Grüßen:
Alexander F., Dunaj/Wien

ČESTITAMO!

Gospa Barbara Ruttnig je 10. oktobra praznovala svoj 90. rojstni dan. Družini Wedenig in Korak iz Šmarjete pri Velikovcu in Vovber ji k temu visokemu življenjskemu jubileju čestitata ter jubilanški vo- ščita vse najboljše, božjega bla- goslova in še mnogo let v zdravju in miru.

K tem čestitkam naši zvesti bral- ki skozi 30 let se pridružuje tudi NT!

ČESTITAMO!

Znani in ugledni šolnik Valentin Koschutnik, direktor 1. glavne šole v Borovljah, je od zveznega pred- sednika dr. Rudolfa Kirchschräger- ja bil imenovan za višjega šolskega svetnika. NT čestita!

ČESTITAMO!

Marljivi tajnik Slovenskega kul- turnega društva Globasnica Janez Writz ter Ančka Kristan iz Bi- strice pri Pliberku sta konec tedna obljubila drug drugemu večno zve- stobo. V farni cerkvi v Šmihelu je župnik Janez Hudl potrdil to zve- zo. Velika svatba z muziko pa je bila nato pri Šoštarju. NT se pri- druži številnim čestitkam!

Miklova Zala na Ravnah v Sloveniji

Preteklo soboto je bilo mesto jekla Ravne na Koroškem v zna- menju šentjakobske Miklove Zale, Mirka in Almire, ki jo je tokrat („prva“ Almira letošnje uprizorit- ve, Mari Klemenjak, je bila že pred gostovanjem na ljubljanskih Kri- žankah oddala vloga zaradi dru- žinskih vzrokov) podala Nada Sticker.

Če mislimo na Ravne, se neho- te spomnimo bivšega ravnatelja ravenske gimnazije ter gonilne si- le in vodjo ravenske študijske knjižnice dr. Franceta Sušnika. Veliki pisatelj koroških Slovencev (študijska knjižnica velja za naj- boljše poznavalko in zbirateljico koroškega gradiva po vsem slo- venskem svetu) je kajpada tudi

povabil igralce in pomagače SPD „Rož“ na obisk knjižnice in jim obrazložil njeno nalogo, predvsem pa se je bavil z bukovnikom An- drejem Šusterjem-Drabosnjakom s Kostanj nad Vrbskim jezerom; Drabosnjakove najstarejše prepis- se hranijo prav v študijski knjiž- nici na Ravnah.

Veliki plakati so Ravenčane va- bili pretekli teden na „3. gledali- ško srečanje slovenskih jeklarn“, ki se je letos odvijalo v Titovem domu na Ravnah. Zadnji večer tega srečanja so posvetili Miklovi Zali in s tem večerom dosegli naj- večji uspeh srečanja, kot so to zagotovili domačini. Dvorana je bila že ure pred predstavo razpro- dana — večje število obiskovalcev

so morali celó odsloviti, ker ni bilo več stojišč.

Zelo intimno vzdušje v dvorani je navdušilo igralce kot gledalce za „narodno igro“ koroških Slo- vencev, tako so vsi dobili, kar so pričakovali: gledalci navdušene igralce, igralci pa navdušeno in čutečo publiko.

Sosedinja je avtorju tega član- ka, čeprav je še ni bil vprašal po njenem mnenju, med igro zasepe- tala na uho, da je prav srečna, da je mogla obnoviti to doživetje „Zale“, (ki so jo igrali tudi na Rav- nah okoli leta 1950 v dvorani in na prostem). Naivnost te uprizo- ritve, je dejala, jo prav omamlja, prevzema in gane, kar se da trditi tudi o večini ostalih gledalcev.

Po predstavi je počastil organi- zator in duša letošnjega gledali- škega srečanja Mirko Angeli re- žiserja Petra Stickerja in igralce SPD „Rož“ v osebi predsednika društva Francija Krištofa s podelitvijo velike spominske plakete.

F. K.

PS: V poročilu o gostovanju Miklove Zale v Ljubljani sem zapisal, da „ose- be, ki predstavljajo domačine, govorijo v domačem narečju, medtem, ko se tujci (Almira, Tresoglav, župnik in Tur- ki) poslužujejo odrskega jezika...“ Ugotavljam, da besede „tujci“ nisem hotel uporabiti v slabem pomenu be- sede. Označiti sem hotel s to besedo pač osebe, ki niso zrasli v domači vasi, saj je npr. še danes navada, da se župnika „pošlje“ v sosedni kraj in ne na njegovo rojstno faro.

V nedeljo vsi na tekmo SAK!!!

● V ŠMIEHU PRI PLIBERKU: 13.15 POD 21, 15.00 PRVO MOŠTVO ●

Dvojezičen otroški vrtec „Naš otrok“

V CELOVCU, 10.-Oktober-Str. 25

sprejema prijave za celodnevni in poldnevni obisk. Prispevek staršev za celodnevni obisk znaša 650.—, za poldnevnega pa 400.— šilingov mesečno.

Otroka prijavite pismeno na naslov otroškega vrtca „Naš otrok“, 10.-Oktober-Str. 25, 9020 Klagenfurt/Celovec ali te- lefonsko pri voditeljici otroškega vrtca — pri gospodični Mariji Moser — na (začasni) tel. štev. 0 42 22/84 3 54 v času med 8.00 in 12.00, ali med 13.00 in 17. uro, od po- nedeljka do petka.

Pred vstopom v otroški vrtec je treba otroka osebno pred- staviti voditeljici otroškega vrtca in izpolniti prijavnico, pri- nesti je treba tudi rojstni list otroka. Možnost za to bo 3. in 4. oktobra v začasni pisarni voditeljice, 10.-Oktober- Straže 25, 3. nadstropje.

„Pohujšanje za ...“

(Nadaljevanje s 3. strani)

se tudi pri enakih idejnih izhodi- ščnih predstavah nazori o tem, ka- ko te ideje uresničevati v neki do- ločeni situaciji, utegnejo razliko- vati med seboj.“

„Učenec bodi pripravljen, da v danih okoliščinah tudi z žrtvova- njem in zapostavljanjem osebnih interesov uresničuje odločitve, do katerih je prišel po lastnem vred- notenju, s političnim ravnanjem, ki se zaveda lastne odgovornosti.“

Učitelj — mi vsi — pa morda ne? Dunaj 1978, šestdeset let po ustanovitvi republike Avstrije, štirideset let po uničenju njene svobode in izročitve njenih ju- dovskih in slovenskih sodržavlja- nov „zdravemu čutenju naroda“.

PRIREDITVE

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni vabi na dramsko uprizoritev

GROZDNA JAGODA V SONCU

v soboto, dne 4. novembra 1978, ob 20. uri pri Voglu v Šentprimožu. Gostuje: dramska skupina SPD Šentjanž v Rožu.

Igra sporoča in vsebuje družbene, socialne in narodnostne probleme našega malega človeka in njegove družine. Pretresljiva izpoved te drame zasluži množičen obisk. Avtentičnost in kritičnost te igre vas bosta prepričali in navdušili. Vaša številna udeležba bo bogato plačilo igralcem za njihov trud. Ljubitelji odrske umetnosti pri- srčno vabljeni!

PEVSKI KONCERT

Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi

Kraj: Kulturni dom v Dobrli vasi
Čas: nedelja, 29. 10. 1978, ob 19.30
Nastopa: Moški zbor „Mirko Filej“ iz Gorice
vodi: Zdravko Klanjšček

KONCERT OB 70-LETNICI SVOJEGA OBSTOJA IN OB AVSTRIJSKEM DRŽAVNEM PRAZNIKU

Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza v Celovcu

Kraj: Kongresna hiša v Beljaku
Čas: nedelja, 22. 10. 1978, ob 14.00
Sodelujejo:

Mešani in moški zbor SPD „Bilka“ v Bilčovsu
Ansambel „Drava“ iz Borovelj
Moški zbor SPD „Edinost“ iz Škofič
Mešani zbor SPD „Gorjanci“ iz Kotmare vasi
Moški zbor in tamburaški orkester SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč
„Plajberški kvartet“ iz Slovenjega Plajberka
Mešani pevski zbor SPD „Radiše“ iz Radiš
Mešani pevski zbor „Rož“ iz Šentjakoba v Rožu
Moški zbor SPD „Svoboda“ iz Loge vasi
Tamburaški orkester SPD „Zvezda“ iz Hodiš ter
Folklorna skupina in mešani zbor SPD „Zarja“ iz Železne Kaple

Oder Mladje Koroške dijaške zveze v Celovcu vabi na premiero mla- dinske igre Svetlana Makorovič

HIŠA TETE BARBARE

ki bo v petek, 20. 10. 1978, ob 19.30 v Marijanišču v Celovcu.

Prireditelj: Mohorjev dijaški dom v Marijanišču

Režija: Franci Končan
Scena in kostumi: Matjaž Schmidt
Luč in ton: Črtomir Živkovič

KOROŠKA GLASBENA JESEN EVA NOVŠAK-HOVŠKA — mezzosopran

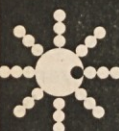
Kraj: Pliberk, gostilna Schwarzl
Čas: sobota, 28. 10. 1978, ob 19.30
Prireditelj: SPD „Edinost“ v Pliberku

OSREDNJA KOMEMORACIJA

Zveza koroških partizanov spo- roča, da bo letošnja osrednja ko- memoracija padlim partizanom ob priliki dneva vernih duš dne 28. oktobra 1978 ob 15. uri na poko- pališču v Maloščah.

DOM V TINJAH DNEVI MEDITACIJE IN DOŽIVETE SKUPNOSTI

z „Antoine de Saint-Exupery“ od sobote, 28. 10. 1978, ob 15.00 do nedelje, 29. 10. 1978, ob 18.00
Voditelj: prof. Walter Heinrich, Heidelberg

HOTEL „PAKA“ iz VELENJA (Slovenija) vas vabi v nočni bar, tel. 063-851-220. Obiščite restavracijo „Jezero“, tel. 063-850-170.

hotel paka

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Na- roča se na naslov: „Naš tednik“, Ce- lovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagen- furt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš za- stopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gra- dišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slo- vencev — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce štev. 2. 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Edinstvena turneja po Koroškem: izbran spored za vsako publiko

Koncertna turneja po Koroškem okteta Gallus iz Ljubljane konec tedna je bila edinstvena: pri turnejah je pač navada ta, da se nastopajoči peljejo od kraja do kraja ter tam podajo svoj naštudirani spored. Edinstvenost okteta Gallus pa je bila predvsem ta, da je ob vsakem koncertu predvajal včasih več, včasih manj spremenjen program. Oktet Gallus se je prilagodil občinstvu, zahtevni in manj zahtevni publiki, publiki z različnimi okusi.

Vrhunsko petje je bilo za ta zbor samoumevno. Vsak pevec zase solist: Lovro Rešek, Janez Lotrič, Albert Kariž, Janez Zadnikar, Jože Humer, Marjan Žmavc, Mirko Halilović, Stane Česarek. Številne koncerte so že naštudirali, svoj repertoar so v ducatu let svojega obstoja razširili na vso pevsko literaturo vseh dob. V kvaliteti okteta Gallus.

Stilni koncert — razdeljen na tri dele — so predvajali tudi v Celovcu v osrednji dvorani Doma glasbe, kjer je pevce in gledalce pozdravil predsednik Slovenskega kulturnega društva Celovec dr. Pavle Zablatnik. Prvi del je bil po-

svečen Jakobu Petelinu-Gallusu, katerega ime nosi oktet. Osem motetov in madrigalov — toliko Gallusa naenkrat v Celovcu verjetno še ni bilo slišati. Toda oktet Gallus ima še precej več od tega avtorja na razpolago...

Interpretacija je bila stroga, kljub temu se gledalcu nikoli ni vzbudil vtis, da je podajanje le rutina, temveč je bila živa in močna v izrazu.

Drugi del je veljal slovenski umetni pesmi, od katerih je bila ta ali ona že ponarodela. Tudi tukaj širok lok od Foersterjevega „Večerni ave“ do „Žabje svatbe“.

Tretji del končno je veljal modernim vokalnim skladbam, ki so zahtevale vse od pevcev. Kljub temu ob koncu ni bilo videti nobene utrujenosti. Očitno z lahkoto so podali te pesmi, od katerih naj bi posebej omenili Šivicovo „Rodno zemljo“ na besedilo Valentina Po-

lanška ter Merkujevo „Ekspressionistično pesem“ na Kosovelovo besedilo.

Povezava med publiko in ansamblom je bila izredno dobra. Po navadi je slišati ob tako zahtevnem sporedu nemirne otroke v ozadju. Tokrat tega ni bilo. Zasluga okteta.

Za oktet Gallus turneja po Koroškem ni bila kakršna koli turneja.

Koncerti so bili še v Šentjakobu, Bistrici v Rožu, na Slovenski gimnaziji v Celovcu, v Selah ter v Šmihelu pri Pliberku.

Poznalo se je, da so poznali Koroško in ljudi ter se ravnali po publiki. Taka individualnost ni lahka. Krščanski kulturni zvezi, ki ji je uspelo pridobiti oktet Gallus za to turnejo, velja tudi prošnja mnogih ljubiteljev glasbe, naj ta vrhunski oktet kmalu spet povabi na Koroško.

Oktet Gallus je s stilnim koncertom navdušil tudi v srednji dvorani Doma glasbe v Celovcu.

OKTET GALLUS SANG IN KLAGENFURT

Allen Ansprüchen gerecht

Hochklassige Singkultur war Freitagabend im Mittleren Saal des Klagenfurter Konzerthauses vom Oktet Gallus aus Laibach zu hören, das sich zurzeit auf Einladung des Christlichen Kulturverbandes zu mehreren Konzerten in Kärnten aufhält.

Die Herren, von denen jeder einzelne auch als Solist überzeugen würde, beeindruckten durch ihren differenzierten und lebendigen Gesang ebenso wie durch dessen Homogenität und Fülle. Es war eine Freude, zu vermerken, wie genau die Einsätze und wie nuanciert das Wechselspiel der einzelnen Stimmen wahrgenommen wurden. Zwar war die Routine, die sich das Ensemble im Laufe seines zwölfjährigen Bestehens erarbeitet hatte, offensichtlich, doch hatte man nie den Eindruck, daß ein Stück ohne die erforderliche Hingabe gestaltet wurde. Kein Wunder also, daß das Oktet bereits zahlreichen Einladungen in das Ausland Folge leisten konnte, umso bedauerlicher, daß ihr Auftritt in Klagenfurt keine größere Beachtung fand.

Im ersten Teil des Konzertes kamen geistliche und weltliche Motetten und Madrigale von Jakob Petelin-Gallus zur Aufführung, wobei das „Ascendit Deus“ infolge seiner rhythmisch exakten und dynamischen Wiedergabe besonders erwähnt wer-

den soll. Aufmerksamkeit erregte aber auch das im Wechselgesang dargebotene „Nec veneris“ sowie die fröhliche Hymne auf die Musik „Musica noster amor“.

Der zweite Teil des Abends war dem slowenischen Liedgut gewidmet. Neben den getragenen, etwas verklärten Liedern „Večerni Ave“ (Abendliches Ave) und „Dve utvi“ (Zwei Möwen) erhielt „Mlatici“ (Die Drescher) und insbesondere „Žabja svatba“ (Froschhochzeit) infolge ihrer perfekt wiedergegebenen Lautmalerei nachhaltigen Applaus.

Den Abschluß bildeten anspruchsvolle moderne Lieder, deren zum Teil stark expressionistischer Satz an das Oktet höchste Anforderungen stellte. Neben dem Lied „Rodna zemlja“ (Heimaterde) von Pavel Sivic, Text vom Kärntner Dichter Valentin Polanšek, seien vor allem „Ekspressionistična pesem“ (Expressionistisches Lied) von Pavle Merku, Text von Srečko Kosovel, das vom gesprochenen in das gesungene Wort übergeht, und „Pesek“ (Der Sand) von Lojze Lebič, Text von Marko Kravos, erwähnt.

Ein Ensemble, das man — auch vor einem größeren Publikum — gerne wieder einmal hören möchte.

pw, Volkszeitung

V Selah se je oktet Gallus postavil za fotografijo pred občinsko poslopje. S pevci se veselita Marjan Olip ter Nužej Tolmajer.

Oktet Gallus v Šentjakobu

V petek po delu (trije juristi, novinar, komercialist, fizik, blagajničar in študent) se je napotilo osem možakarjev iz Ljubljane v Šentjakob, kjer so se spremenili v „čudno lepo“ prepevajoče „strice“. Krščanska kulturna zveza je priredila v sodelovanju s farno mladino Šentjakob v Rožu koncert okteta Gallus „z glasbenim čopičem“. Posamezne pesmi je napovedoval in predstavljaj Jože Humer, nam domačinom doslej neznan in „kljub temu“ zelo, zelo prikupen način. Vsako pesem je namreč naslikal s „čopičem“ („penzlnom“, kot je tolmačil kaplan Janez Tratar) v najrazličnejših barvah, predstavil vsebino pesmi na prav prijazen način in takoj osvojil srca mlade in starejše publike, ki je zasedla far-

no dvorano kljub sončnemu popoldnevu skoraj do zadnjega stola. Čeprav je bil izbor pesmi za koroške razmere skoraj malo zahteven, so se tudi najmlajši gledalci iz šentjakobskega otroškega vrtca, ki so bili zbrani okoli nove prednice s. Marte, kar kmalu navdušili nad „stricem Jožetom“ in ostalimi strici ter njihovim prepevanjem. Odraslim obiskovalcem (na čelu dekleta gospodinske šole s svojimi učitelji) pa je oktet Gallus brez dvoma zbudil ljubezen do narodne pesmi.

Lepo bi bilo, če bi tudi kateri zbor na Koroškem po vzoru okteta Gallus začel približevati svojo pesem poslušalcem — mladim in starim — na ta nov, revolucionaren način.

Oktet Gallus v Selah

Zelo zahteven prvi del (Petelin-Gallus, A. Srebotnjak, Pavle Merku, M. Potočnik, L. Lebič, Ubald Vrabec) koncert v Selah je pokazal na aplavzu visoko pevsko kulturo Selanov. Sledili so izvajanjem okteta s takim navdušenjem in zanimanjem, ki ga je le redkokdaj najti. Drugi del koncerta je bil posvečen tudi na Koroškem znanemu stvarjanju slovenskih komponistov in narodni pesmi; aplavz se je stopnjeval v grmenje in ni ni hotel ponehati — Gallus je moral dodati pet pesmi.

Pikra ob robu: Kratko pred koncertom je sklicala socialistična frakcija občinskega odbora zborovanje s predavanjem prezidenta Josefa Guttenbrunnerja, ki je bilo ob istem času, v katerem je bil že tedne poprej napovedan koncert okteta Gallus. Resnici na ljubo je treba tudi omeniti, da se bi Guttenbrunner zelo rad udeležil koncerta, če bi bilo zborovanje šele pozneje, kot je to zagotovil predsedniku KKD Marjanu Olipu, ki ga je hotel povabiti. F. K.

Wagner: južni ...

(Nadaljevanje z 2. strani)

južno Koroško še poraznejše rezultate.

In vse to v kraju, ki je po Wagnerju gospodarsko bolje in močnejše razvit kakor ostali deli Koroške.

Preostaneta dve možnosti: če je temu tako, je bolje, da pride južna Koroška kot zadnja na vrsto. Ali pa s podatki deželnega glavarja nekaj ni v redu.

Tistim pa, ki iz socialnih razlogov, zaradi ohranitve delovnih mest volijo raje socialiste, se bodo očitno tudi na Koroškem kmalu odprle oči.

TV Ljubljana ...

(Nadaljevanje s 7. strani)

— 21.50 Portreti: Andrea Leši — 22.20 Koncert zagrebških solistov, prenos iz Rovinja (do 23.00).

SOBOTA, 28. oktobra: 18.00 Glasbeni pejzaži Srbije — 18.30 TV novice — 18.45 Ženski spol — moški spol, dokumentarna oddaja — 19.30 Premor ob glasbi — 19.45 Strasbourg: Svetovno prvenstvo v gimnastiki, prenos s slovenskim komentarjem (do 21.45) — 21.45 Seme zla, opera — 22.45 24 ur — 22.55 Športna sobota (do 23.10).

RAZŠIRJENA PONUDBA

Dopustniški dnevi v Tinjah

(ERHOLUNGSURLAUB)

- za kmetice in kmete
- za delavke in delavce
- za aktivne in penzioniste

od ponedeljka, 13. novembra 1978, ob 9. uri
do sobote, 25. novembra 1978, ob 13. uri

Obe socialni zavarovalnici (Sozialversicherungsanstalt für Bauern kot tudi Gebietskrankenkasse) plačata 80 % stroškov za bivanje v Tinjah.

Interesenti dobijo tozadavne formularje ali pri socialnih zavarovalnicah v Celovcu ali v Domu v Tinjah.

Interesentom te zanimive ponudbe pošljemo nadaljnje informacije kako in kdaj se lahko poslužijo te izredne ponudbe doživeti tako ugoden dopust z domačimi rojaki v domačem Domu in s pestrim dodatnim kulturnim, izobraževalnim, duhovnim in zabavnim programom.

PRIJAVNICA

pošljite na Dom v Tinjah, 9121 Tinje

Ime

Naslov

Pisarniško delo ni tako težko kot kmečko, zato je brat sklenil, da ga bo opravljal do 65. leta starosti. Na težavnejše ture bo lahko mlajše kolege napotil, sam pa ostal v pisarni doma in poslušal preko radio-sprejemnika, kje se orožniki trenutno nahajajo. Na patroljo se navadno peljejo z avtom in v njem sedeti ni preveč težko. Šofira pa tako kak mlajši orožnik.

To mi je pripovedoval med večerjo, potem pa me je povabil na zabavni večer, ki ga občina prireja za poletne goste. Šla sva na vaško sejmišče, kjer je stal odprt oder, na njem pa igrala godba na pihala. Našla sva še prazno klop, se vsedla in poslušala zanimiv spored. Nastopali so tudi pevci v nošah, folklorni plesalci so pokazali ljudske plesse, vse pa je povezoval šaljiv govornik. Navzoči gostje so krepko ploskali, ker kaj takega v njih krajih pač ne vidijo in ne slišijo.

V DOLINI STAPPITZTAL

Drugi dan je bilo lepo vreme in sem si zaželel pogledati malo v okolico, posebno v te tri doline, ki se vidijo z balkona bratove hiše. Po tem vidu je dobila hiša tudi ime: „Haus Dreiländerblick“. — „Pogled v tri doline“.

Nečak Lojze me je peljal s svojim ljudskim vozilom najprej v dolino Stappitztal. Kakor je ime vasi Mallnitz slovenskega izvora, tako je tudi Stapica slovensko zvoneče ime. Na poti tjakaj sva videla zanimive reči: Takoj za vasjo se začne gmajna, skupni pašnik Mallničarjev. Zjutraj zaženejo vso živino tjakaj, zvečer pa grejo ponjo. Živino imajo še skoraj pri vsaki hiši. Živina na paši je za tujski promet nekaj zanimivega in privlačnega, na drugi strani pa spet nekaj sitnega. Ko jo gonijo na pašo in domov, jim pač onesnaži lepo asfaltirane ceste in pota. Zato imajo poleti pri občini nastavljenega posebnega pobirača živinskih odpadkov. S samokolnico, lopato in metlo prevozi vsa vaška pota, koder hodi živina in pobere vse, kar je ta odložila.

Prej so imeli ob koncu vasi ob cestah lese, ki so varovale, da živina ni mogla nazaj med hiše in vrtove. Pa je bila to velika sitnoča za avtomobiliste. Morali so pred leso ustaviti avtomobil, odpreti leso, zlesti zopet v avto in ga potegniti na ono stran lese, nato pa izlesti iz avta in zapreti leso za se-

boj. To mnogim ni prijalo in so večkrat pustili za seboj lese odprte. Posledica je bila, da je prišla živina nazaj v vas in škodovala po travnikih in zelnikih.

Pa jo je neka modra glava potuhtala. Skopali so na cesti ali potu na počez en meter širok jarek, mu utrdili s betonom stene in ga pokrili z močno, a zelo redko-železno rašetko. Avto je lahko peljal čez, če je pa hotela čez tudi živina, je tedaj stopila s parklji ali kopiti med reže v rešetke, se močno ustrašila ter se umaknila nazaj. Viehgitter! Achtung! imajo napisano na opozorilu. Bi lahko tudi pešec dobil svojo stopalo med reže, če bi ne pazil in postavljaj svoje stopalo

Tisti dan vzpenjača ni obratovala in je bilo vse mirno tam okoli. Postavila sva avto na parkirišče in odšla dalje peš. Nečak mi je pokazal kraj, kjer je pred leti plaz zasul več počitniških hišic. Bilo je takrat precej mrtvih. Zdaj tukaj ne pustijo več kaj zidati. Sicer tudi prej ni nihče pomnil, da bi kdaj pridržal tja kak plaz, vsi so se ustavili v kotlini visoko nad naseljem. To leto pa je bilo toliko snega in tako južno, da so plazovi zgornjo kotlino napolnili do vrha in nato drčali čeznjo k malim počitniškim hišicam. Sredi noči je objela speče izletnike bela žena smrt.

Malo od tam naprej je ljubko,

MIRKO KUMER-ČRČEJ:

Moje drugo potovanje ...

2

preveč na počez. Kadar pa ženejo živino namenoma čez reže, jih morajo seveda pokriti z lesenimi polkami ali pa odgnati živino pri posebni zato napravljeni lesi brez reže.

Pot naju je peljala ob železničnem nasipu, ki je nasut iz samega rjavega kamenja, ki so ga pred sedemdeset leti, ko so ga prebijali, navozili iz turskega predora. Pri nas so železnične škarpe zelene, tukaj pa še po sedemdesetih letih čisto rjave. Malo prej da zavije proga v predor, je napravljen podnjo podvoz za vozila, ki vozijo k postajališču vzpenjače na Ankogel, 2650 m. Ta vzpenjača ima gondole, ki jemljejo po več desetih potnikov naenkrat s seboj. V višini 1800 m je srednja postaja. Tam se gozd konča in so že lepa smučišča. Kdor pa hoče med same skale, pride poleti z gondolo do najvišje gorske postaje 2650 m, pozimi pa istotam v snežno puščavo, z po osem metrov visokim snegom. Turisti jemljejo pozimi s seboj smuči in se, kadar je lepo vreme, z veliko hitrico prismočijo nazaj do dolinske postaje. Tukaj je navadno vsako leto dovolj snega in se smučajo še v maju. V juniju pa potem gore ozelenijo in so prekrasna paša za oči. Na sončni strani niso tako razdrobljene kot pa naše apnene Karavanke ali pa Julijci.

mirno gorsko jezero: Stappitzer See. Ni globoko in se ne more voziti s čolnom po njem. Tudi kopalcev nisva videla, je menda premrzlo, da bi se kopali v njem. Pač pa je zelo idilično zaradi svojih živali. Tu gnezdiijo razne vodne ptice. Mati raca je vodila svoje mladiče na prve izlete. Neke vrste rib so skakale iz vode v zrak in v letu lovile muhe. Sedela sva na klopi in opazovala to pomirjajoče okolje. Ni čuda, da so ga postavili pod naravno zaščito, da bo ostalo še tudi bodočim rodovom nedotaknjeno ohranjeno. Tu, v tej tihoti ob jezeru, med veličastnimi gorami se tudi živčni mestni človek spočije in pridobi novih moči. Zato imenujejo Mallnico: Höhenluftkurort, zdravilišče z višinskim zrakom.

IZLET V DÖSENTAL

Drugi dan sva si z nečakom ogledala dolino, po kateri odteka malniški potok. Peljala sva se proti kolodvoru in natančneje opazovala prevoz avtomobilov skozi turski predor. Imajo v ta namen dva dolga vlaka, na katera vozači svoje avtomobile sami zapeljejo in ostanejo v njih. Le potniki z avtobusom morajo prestopiti v osebni vagon. Transportni vagoni so tako narejeni, da lahko prvi avto pelje

po celem praznem vlaku od zadnjega konca do sprednjega. Ravno tako potem avti tudi odvozijo z vagonov, ko so prispeli skozi predor na drugi strani gore. Danes pri prevozu ni več take gneče kot je bila tedaj, ko še ni bilo cestnega predora skozi Felberntauern ali pa ceste čez Visoke Ture. Ti dve cesti prevzameta sedaj dve tretjini avtomobilskega prometa. Ko bo turska avtostrada po letih povsem gotova, se železnici najbrž ne bo več splačalo prevažati redke avtomobile skozi predor. Že sedaj si ne upa zvišati cene prevoza, ker se boji, da bi si potnike pregnala, če bi zahtevala ravno toliko kot znaša mitnina obeh cestnih pre-

dorov. Ker je pa železnica še cenejša kot mitnina, se je turistu na eno stran navadno še vedno poslužujejo. Tako vidijo več tega gorskega sveta.

Nekaj streljajev za kolodvorom tudi na vzhodni strani vasi zavijejo tračnice v predor, iz katerega prihajajo vlaki iz doline v Mallnitz. Midva pa jo zavijeva po občinski cesti na lepo razgledno točko. Izstopiva in gledava v globino doline Mölle, ki je nekaj sto metrov niže pod nama. Občudujeva lepo speljano cesto, ki se iz te globine dviga v položnih vijugah do 1200 m visoko ležeče vasi Mallnitze. To cesto so naredili v današnji obliki šele v hitlerjevem času, ko so že načrtovali vojno. Nekdaj so vozili po veliko večji strmini vzporedno s slapovi, po katerih pada voda reke Mallnice v dolino. Danes imajo vodo napeljeno v električno centralo. Daje jim toliko moči, da z njo prevažajo vse vlake skozi predor in razsvetljujejo še celo vas. Vleče jim tudi gondolo vzpenjače na Ankogel in še druge smučarske vlečnice na planini Hänsleralm.

Vstopiva zopet in se peljeva dalje v stransko dolino Ösentäl. Pri deva mimo gorskih kmetij v višini 1400 m. Na sončni strani je kmetovanje v tej višini le še sam gozd. Vendar se tudi sončni kmetje ne brigajo več za pridelovanje polj-

skih sadežev. Se raje zaposlijo v turizmu in si to, kar za življenje potrebujejo, z zaslužkom kupijo. Eden, posebno podjeten kmet, si je na zelo lepi razgledni točki postavil leseno kočjo-okrepčevalnico za turiste. Da bi bolj gosto prihajali k njemu, je vpeljal med vasjo Mallnitz in svojo 1600 m visoko ležečo kočjo stalen prevozni promet. S kombijem, ki je cel z reklamo poslikan, pobaše osem gostov in jih počasi vozi po novonapeljani cesti vedno višje. Gostje imajo iz vozila prekrasen razgled na lepe zelene planine pa tudi v globoke doline pod seboj. Višek lepote pa dosežejo, ko dospejo na teraso okrepčevalnice. Tam jim postrežejo s pi-jačo in dobro malico. Medtem, ko prvi gostje uživajo lepoto narave in krepčajo svoje telo z dobrotami za želedec, je podjetni gostitelj že spet na poti v vas po druge goste. Tako niha cel dan s kombijem sem ter tja med vasjo in svojo kočjo na sončni rebri.

V koči imajo avtomat za razglednice in pa poseben pečat, ki ga gostje radi pritisnejo na karte, ki so jih bili napisali svojim znancem v domovini. S tem se postavijo, da so bili v višini 1600 metrov, kar je za nižinske Nemce že vrtoglava višava, vendar je bližnji Großglockner še več kot enkrat višji, saj meri 3797 m v višino.

TAUERNTAL

Tretji dan sva se peljala z nečakom v tretjo dolino, v katero se tudi z bratove hiše vidi, v Tauern-tal. Tjakaj je občina zgradila asfaltirano cesto in jo zaprla z mitnično zaporo. Le kdor plača deset šilingov, se sme peljati z avtom v to dolino. Kdor ni volje plačati, mora postaviti avto na parkirišče in jo peš pomakniti med gore po dolinci. Tudi danes je bila cesta zaprta. Hotel sem plačati predpisano mitnino, pa ni bilo nikogar v mitnici, da bi denar sprejel. Zopora pa je bila privezana z močno verigo na v zemljo zakopan steber. Treba bi se bilo peljati nazaj v vas in dobiti na občini ključ, ter si odkleniti na verigi nameščeno ključavnico. Tega se nama pa tudi ni hotelo, posebno še zato, ker se je začelo megeliti in bi nama megla lahko zakrila pogled na vrhove planin. Zato sva šla mimo zapore peš dalje.

(Dalje prihodnjič)

IVAN CANKAR:

2

Podobe iz sanj

Ni ga strah, ali sram ga je. Človeka ni sram nagnusnih, spolzkih grehov, ki jih je bil nagrmadil na semnju; teh ga ni sram, kakor da bi mu le kar tako od suknje viseli in se jih lahko otrese že spotoma na cesti. Ali sram ga je čiste lepote, ki jo hrani zaklenjeno v sebi in ki je ostala neoskrunjena sredi pohujšanja v semanji krčmi, neoskropljena od mlak in luž, od kvant in kletev. Te lepote ga je sram. Rajši bi očitno razgalil svoje grešno telo, nego da bi bratu le za ozko špranjo odprl duri v hram, kjer gori čista luč, ki jo je bil v samotni uri sam prižgal. Skrbljivo čuva, da bi nikoli nihče ne zvedel za kapelico, v kateri hrani svoje najsvetejše boli, svoje najtišje radosti, brezmadežnost svoje mladosti, svoje najplemenitejše dejanje, morda edino v dolgem življenju... Vsega najlepšega ga je sram, najbolj sram pa ga je ljubezni.

Tebe, romar, ne sme biti sram! Tebi, romar, je ukazano od nebes, da gledaš, kar drugim ni dano gledati, da poveš, kar drugim ni dano povedati. Nimaš pravice, da bi zaklepal duri, tudi tistih ne, ki jih sam le s trepetajočo roko odpreš. Če te vabi luč iz brezdanje globočine, se moraš spustiti vanjo brez obotavljanja in brez bojazni, da prineseš ljudem to luč. Mnogokdaj ti je beseda okorna in težka, skriva se, boji se, kakor plah otrok tuje družbe; mnogokdaj okreneš glavo v stran, poveseš oči, ker tudi tebe, najbolj še tebe,

naglas govorečega, je sram ljubezni. Ali vsaka beseda, iz sramu zatajena, bi te vekomaj žgala na srcu; in ti, o romar, poznaš to bolečino!... Spomni se na svojo mater, nanjo, ki je v grobu! Povej, kaj bi ne šel po golih kolenih, odkopal grob z rokami, da bi ji rekel, kar ji nisi hotel reči, dokler te je slišala? Eno samo besedo morda, le eno, iz nečimrnega sramu, iz srčne skoposti zatajeno? Še na druge se spomni, na mnogoštevilne, ki te ne slišijo več in te nikoli ne bodo slišali, ki so željni čakali na tvojo besedo, pa jim je nisi dal! Ne molči, da ne boš tožil gluhim grobovom, klical iz dna, ko bo veter razpihal tvoje bsede v gozd in polje!...

Kako je nenadoma tako težka moja beseda, tako polna solz, kako se bolešno trga iz prestrašenega srca!...

To noč sem videl velik grob, segal je od planin do morja. Mrtvec je ležal v njem, tako svetel in lep, da so nebeške zvezde zamaknjene strmele nanj. Na obrazu njegovega, ki je ležal v grobu, je bilo okamenelo brezmejno trpljenje, na ustnicah, teh ubogih, je trepetalo zadnje očitanje: „Naštej mi ure, sin, ko si z vdanostjo gledal name, s čisto ljubeznijo pomisli name! Reci besedo, ki si mi jo pravo in toplo dal, iz dna, dal mi z njo kapljo živega življenja! Pokaži mi solze, ki si jih potočil zaradi mene, pokaži mi kri, ki si jo prelil v mojem imenu! Tvoje roke so prazne; lezi k meni, še je prostora dovolj!“

O Bog, saj so bile le sanje, — saj je še čas, še čas! —

OGLEDALO

Kod pač sem hodil, kje sem živel toliko dolgih let? Kaj se mi je prej vse le sanjalo in sem šele zdaj prav izpre-

gledal? Bil sem med ljudmi ves čas, brez števila sem jih spoznal po imenu in zdelo se mi je, da jih poznam dodobrega tudi po licu in srcu. Zdaj pa mi je očitno, da sem blodil med samimi sivimi sencami, ki so se motale brezoblične in nestalne pred menoj napol spečim; in kar sem lahkoverno gledal in poslušal, obtipal in občutil, je bila časih daljna prisposoba resnice, ponavadi pa je bila potvora in laž. Tako bi bil predremal svoje dni do konca, nazadnje bi bil tiho ugasnil med sencami, senca tudi sam, sirota sleporojena, gluha in nema, betežen starec, ki nikoli otrok ni bil.

Ali roka božja se je prikazala iz nebes in je postavila na zemljo ogromno ogledalo, ki se z gorenjim robom opira samih zvezd, sloni s spodnjim na dnu morja ter sega na obeh straneh od jutranje zarje do večerne. In vse, kar je živega na zemlji, se je kakor uručeno ozrlo v to silno božje ogledalo, utelesilo se je v njem po svoji pravi podobi, brez lišpa in nakita, brez žide in žameta. Grešni človek je stopil pred sodnika in pravični sodnik je sodil brez besed.

Kaj si to ti? Saj ti nisi ti, prijatelj moj, gromovnik nad gromovniki, ne poznam te! Nekoč je živel mlad fant, ki je nosil široko črno pentljo, zavozlano na tak način, kakor so jih svojčas nosili umetniki in brivci. Navdušen je bil brez mere in kraja, navdušen takorekoč že iz gole navdušenosti. Ljubil je domovino, da se je razjokal že ob samem imenu njenem; na očitni cesti ji je ponujal svojo srčno kri in trpel je hudo, ker ni bilo tistih dob nikakšne priložnosti za plemenito junaštvo. Pa da bi si vendarle ne mogel očitati brezdelja in mlačnosti, je stikal po skrivališčih za strahopetci, tiholazci in sebičneži in kogar je zalotil, ga je zgrabil za ovratnik ter ga vlekel brez milosti na kamen sramote.

TV AVSTRIJA

1. SPORED

NEDELJA, 22. oktobra: 10.00 Govor in odgovor — 15.25 Stan Laurel/Oliver Hardy — 16.30 Kaj bi bilo življenje brez lova — 17.00 Ena, dve ali tri — 17.45 Sanjač — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Igraj z nami — 19.00 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.50 Šport — 20.15 Nora — 22.00 Šport — 22.10 Nočni izbor — klavirski komadi — 22.40 Stare zgodbe: način izražanja biblije — 23.20 Poročila.

PONEDELJEK, 23. oktobra: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska televizija: Kaj je film — 10.30 Nevarne okusnosti — 11.00 Laurel/Hardy — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Golden silents — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Šport ob ponedeljkih — 20.55 Ceste San Francisca — 21.40 Poročila in šport.

TOREK, 24. oktobra: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Songs alive — 10.00 Šolska televizija: Halogeni — 10.30 Nora — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Juveli 7. kontinenta — 18.30 Mi, družinska oddaja v sliki — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Otroci in knjiga — 20.15 Ugankarski predal — 21.05 Kultura kmečkih tal — 21.50 Zvezde gledajo dol — 22.40 Poročila in šport.

SREDA, 25. oktobra: 9.00 Oddaja z mišjo — 9.30 Gospodariti — 10.00 Šolska televizija: To so Firenze — 10.30 Big John da polno paro — 17.00 Otroško igrišče — 17.25 Oddaja z mišjo — 18.00 Mož v hiši — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Črno in belo kakor dnevi in noči — 21.45 Šport — 21.55 Vsi ljudje postanejo brati — 23.40 Poročila.

ČETRTEK, 26. oktobra: 14.25 Kupi si delovno mesto — 15.10 Mali obmejni promet — 16.30 Nežni Ben — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Kralj Ortler ali marmornati cesar — 18.45 Poneverna pokrajina — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom (19.50) — 20.15 Vojak 1978: Borec, učitelj, menežer — 21.20 Gospod Karl — 23.20 Poročila in šport.

PETEK, 27. oktobra: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Francoščina — 10.00 Šolska televizija: Najplemenitejši čut človeka je gledanje — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Maloobmejni promet — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Štart v pustolovščino — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.15 XY-nerešeno — 21.20 O tem ničesar nisem vedel — 22.05 Šport in reklama — 22.15 Lep materinski dan — tvoj George — 23.45 XY-nerešeno — 0.00 Poročila.

SOBOTA, 28. oktobra: 15.30 Steklena copata — 17.00 Jolly-predal — 17.30 Moj stric z marsa — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Dober večer — Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki z aktualno Južnotirolsko — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.55 Šport — 20.15 Na tekočem traku — 21.50 Šport — 22.05 Vprašanja kristjana — 22.10 Mož v sedlu — 23.35 Poročila.

TV Avstrija 2. spored

NEDELJA, 22. oktobra: 11.15 ORF-stereo-koncert: Bruckner, 4. simfonija, dunajski filharmoniki, Kubelik — 16.00 Super-stroj človek — 17.00 Dežela in ljudje — 17.30 Ö 9 — Tirolska — 18.00 Jethro Tull — 18.45 Jastrebi španske Sierre — 19.30 Munsterjevi — 20.00 Knjižni bazar — 20.15 Tritsch, tratsch — 21.50 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 23. oktobra: 18.00 Songs alive — 18.30 Vem, da je sonce... 19.30 Kitara za vse — 20.00 Zvezde gledajo dol — 20.55 Sternova

ura — 21.40 Čas v sliki 2 — 22.10 Spomini iz Francije.

TOREK, 24. oktobra: 18.00 Kaj je film? — 18.30 Znanje aktualno — 19.30 Veselje ob glasbi — 20.00 Luknja v megli — 21.35 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.10 Club 2.

SREDA, 25. oktobra: 16.30 Evrovizijska z Straßbourga: Svetovno prvenstvo v telovadenju — 18.00 Francoščina — 18.30 Ö 9 (Koroška) — 19.00 Evropa v 20. stoletju — 19.40 Arnold Schönberg — 20.00 Teleobjektiv — 20.50 S streho, šarmom in melono — 21.40 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.15 Trailer — 23.00 Svetovno prvenstvo v telovadenju.

ČETRTEK, 26. oktobra: 10.00 Mladinski corner 1978 — 16.30 Svetovno prvenstvo v telovadenju — 18.00 The world moves on — 19.40 Očetje cunje — 20.00 Galerija — 20.15 Musical in Theater an der Wien — 21.50 Svetovno prvenstvo v telovadenju.

PETEK, 27. oktobra: 18.00 Gospodariti — 18.30 Portret — 19.30 Trailer — 20.15 Izračunavanje slučajja — 21.20 Polčas — 22.05 Čas v sliki 2 s kulturo ter karikaturami tedna — 22.40 Mednarodni šov ob petkih: Gilbert Beaud.

SOBOTA, 28. oktobra: 14.00 Tennis-Grand prix — Svetovno prvenstvo v telovadenju — 19.30 Gospodariti — 19.55 Galerija — 20.15 Andrej Rubljow (z odmorom) — 23.15 Jazz ob sobotah.

TV Ljubljana

1. SPORED

NEDELJA, 22. oktobra: 8.25 Poročila — 8.30 Za nedeljsko dobro jutro: Pevski tabor 78, 4. del — 9.00 625 — 9.20 Kapelski kresovi — 10.35 — Nikogar ni doma, otroška oddaja — 10.55 Skrivnost pletenega koša, 4. del — 11.25 Mozaik — 11.30 Ljudje in zemlja — 12.30 Poročila (do 12.35) — Čudovita leta filma — Okrogli svet — Poročila — Lepši časi slovenskega nogometa? — Dosje našega časa: Leto 1955 — Moda za vas — Športna poročila — Dvojno breme — 19.10 Risanka — 19.15 Cirkak — 19.30 TV dnevnik — 21.00 J. Horvat: Maček pod čelado — 21.05 Samoborsko gorje, dokumentarna oddaja — 21.35 TV dnevnik — 21.50 Risanka — 21.55 Športni pregled (do 22.30)

PONEDELJEK, 23. oktobra: 9.00 TV v šoli: Pravljičja, V gozdu, Za prosti čas, Korizija — 10.00 TV v šoli: Materinščina, Risanka, Zemljepis — 11.10 TV v šoli: Za najmlajše (do 11.25) — 15.00 TV v šoli, ponovitev — 16.00 TV v šoli, ponovitev (do 16.15) — 16.20 Poročila — 16.25 Kmetijska oddaja — 17.25 Čarobna žoga — 17.40 Cudo-

vita leta filma — 18.05 Obzornik — 18.15 Pravljičja se začneja, gruzinski lutkovni film — 18.35 Tbilisi, gruzinski dokumentarni film — 19.10 Grdi medvedek, gruzinska risanka — 19.20 Cirkak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Dva-krat odovela mačeha, gruzinska drama — 21.30 Mcyri, gruzinski balet — 22.05 TV dnevnik.

TOREK, 24. oktobra: 8.45 TV v šoli: Pot po neznanem, Ali ste vedeli, R. Bošković, TV vrtec, Dnevnik 10 — 10.00 TV v šoli: Prirodoslovje, Risanka, Glasbeni pouk (do 11.10) — 14.45 TV v šoli, ponovitev (do 16.15) — 16.35 Šolska TV: Kras in Slovensko primorje, Smotrna uporaba električne energije, II. del, Jedrsko orožje in zaščita — 17.25 Poročila — 17.30 Rock-koncert: Dr. John, Chambers Grothers — 18.00 Obzornik — 18.10 Daljnogled — 18.40 Čas, ki živi: Boj primorske mladine za nov, lepši dom — 19.10 Risanka — 19.20 Cirkak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Diagonale — 20.35 A. Tolstoj: Trnova pot — 22.00 TV dnevnik — 22.15 Naši sodobniki: Ivan Seljak-Copič.

SREDA, 25. oktobra: 8.50 IX. kongres Zveze sindikatov Slovenije, prenos iz Maribora — 13.50 Bukarešta: Nogomet: Romunija — Jugoslavija, prenos — 17.15 Poročila — 17.20 Z besedo in sliko: Deklica Delfina in lisica Zvitorepka — 17.35 Poskočna domišljija — 18.00 Obzornik — 18.10 Mostovi, oddaja v madžarščini — 18.30 Pot po onkološkem inštitutu — 18.30 Naša pesem 78 — 19.10 Risanka — 19.15 Cirkak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Smrt v Benetkah — 22.10 TV dnevnik in kronika IX. kongresa Zveze sindikatov Slovenije — 22.40 Razvoj popularne glasbe — 23.30 Poročila.

ČETRTEK, 26. oktobra: 8.55 TV v šoli: Geometrija, Film, Kitajska — 10.00 TV v šoli: Francoščina — 10.30 TV v šoli: Umetnost, Risanka, Kemija (do 11.35) — 15.45 Šolska TV: Kras in slovensko Primorje, Smotrna uporaba električne energije, II. del, Jedrsko orožje in zaščita — 16.40 Poročila — 16.45 Trinajstletniki — 17.15 Obzornik — 17.25 Profesor Baltazar, risanka — 17.35 Planine sveta — 18.40 IX. kongres Zveze sindikatov Slovenije — 19.10 Cirkak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Oči kritike — 20.45 Retrospektiva TV drame: A. Hieng: Gluhi mož na meji — 22.00 Na zvezi — 22.30 TV dnevnik.

PETEK, 27. oktobra: 9.00 TV v šoli: Ruščina, Od petka do petka, Obdelava lesa — 10.00 TV v šoli: Angleščina, Risanka, Zgodovina (do 11.05) — 15.00 TV v šoli, ponovitev (do 16.00) — 17.10 Poročila — 17.15 Velika predstava na dnu morja — 17.30 Norosti Maje Skowron — 18.00 Obzornik — 18.10 Srečanje oktetov 78 — 18.40 Izbira študija in poklica: Slavistika — 19.10 Ri-

sanka — 19.20 Cirkak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Zabavno-glasbena oddaja — 21.10 Razgledi: Trenutek vesoljske znanosti — 22.05 TV dnevnik — 22.20 Baretta, serijski film — 23.10 Poročila.

SOBOTA, 28. oktobra: 8.00 Poročila — 8.05 Profesor Baltazar, risanka — 8.15 Čarobna žoga — 8.30 Trinajstletniki — 9.00 Daljnogled — 9.30 Dokumentarna oddaja — 15.35 Poročila — 15.40 Rokomet: Jugoslavija — ZRN (ženske), prenos — 16.50 Nogomet: Hajduk — Radnički, prenos iz Splita — 18.45 Obzornik — 18.55 Muppet-show — 19.20 Cirkak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 F. Cialente: Camilla — 20.55 Moda za vas — 21.05 TV žehnik — 21.45 TV dnevnik — 22.00 Grissonova tolpa.

TV Ljubljana 2. spored

NEDELJA, 22. oktobra: 15.30 Nedeljsko popoldne — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Dokumentarna oddaja — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Celovečerni film (do 22.50).

PONEDELJEK, 23. oktobra: 16.55 Test — 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Vrabček — 18.00 Z besedo in sliko, oddaja TV Ljubljana — 18.15 Zakaj nam je potrebna umetnost — 18.45 Mladi za mlade — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Športna oddaja — 20.30 Aktualnosti — 21.00 24 ur — 21.10 Celovečerni film (do 22.40).

PETEK, 24. oktobra: 16.55 Test — 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Ko je bil oče v koncentracijskem taborišču — 18.15 Književni klub — 18.45 Glasbeni pejsaži Srbije — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Aktualna oddaja — 20.50 Akcije — 21.00 24 ur — 21.20 Znanost — 22.05 Muppet-show (do 22.30).

SREDA, 25. oktobra: 16.55 Test — 17.10 TV dnevnik — 17.30 Daljnogled — 18.15 Beseda in črka — 18.45 Glasbena oddaja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Strasbourg: Svetovno prvenstvo v gimnastiki, prenos.

ČETRTEK, 26. oktobra: 16.55 Test — 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Tehnica za natančno tehtanje — 18.15 Znanost — 18.45 Humoristični klub — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Strasbourg: Svetovno prvenstvo v gimnastiki, prenos s slovenskim komentarjem (do 22.00).

PETEK, 27. oktobra: 16.55 Test — 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Otroška oddaja (do 18.15) — 18.30 Strasbourg: Svetovno prvenstvo v gimnastiki, prenos s slovenskim komentarjem (do 20.30) — 20.30 Na dnevnem redu je kultura — 21.30 Včeraj, danes, jutri

(Nadaljevanje na 5. strani)

*Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi!
Zaradi tega rajši takoj h*

Sem po kuhinje!

PODGERBERK — ST. KATHREIN
Škofiče/Schieffling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

Kadar je stopal med ljudmi z napetimi koraki, visoko čelo ovenčano s svetlimi kodri, so kazali za njim, šepetali: „Glejte ga, to je tisti, to je on!“ — in svet je spoštljivo postajal, se je razmikal, da mu napravi pot... Kaj si to ti, prijatelj moj? V kotu ogledala, sam vase zakrknjen, ubog, siroten, od lastne ničevosti obiljevan, trepeče nag človek, ki mu je bil strah, ta nizki, telesni, plahorepi strah nagrbil kožo, da se osramočena opleta stokajočih kosti... Stran se obrnite, oči, v lepši kraj pogledajte, v drugo lice!

Poznal sem suknjo svoje dni, ki je bila spoštljiva od vrha do tal. Imela je širok ovratnik od žlahtne bobrovine in lepo napeta je bila na trebuhu. Kamorkoli se je prikazala ta spoštljiva suknja, so se ji odkrivali in priklanjali, pozdravljali jo prisrčno; marsikatero oko se je orosilo od prečudne ginjenosti, kakor se orosi oko človeku, kadar odpre jutraj okno ter po dolgih dneh puščobe in mraka ugleda nad vzhodnimi hribi svetlo zarjo nebeško. Ta suknja je že od daleč razodevala, je na vse štiri strani škropila dobrotljivost in blagomilje. Ni trosila cekinov iz širokih rokavov, ni delila pogač iz gosposkih žepov, toda smehljala se je ljubó in prijazno, božala je toplo, zavzdihnila časih; in ta njen smehljaj je bil siromaku zlata miloščina, vdovi in siroti sladka tolažba. Beseda je šla pred njo, kakor gre cerkovenik s kadičnico pred župnikom: „Poklekните, hvalite jo do nebes, to suknjo; zakaj milost siplje, blagor daje, koder hodi, kamor pogleda!“ — Kaj se ni ta široki obraz košatil nekoč iznad tiste spoštljive suknje? Tam strmi iz ogledala, strmi z rumenim volčjim pogledom; lica so do kosti razjede na od pohlepnosti, zobje obrušeni od zlata, ki so ga bili grizli in glodal. In suknje ni nikjer, ni je spoštljive suknje s širokim ovratnikom od žlahtne bobrovine, ni je, ki je rosila blagomilje na vse štiri strani; razgaljen stoji tam, v

svoji sramoti prezebajoč; v rokah, jastrebovih krempljih, tišči mošnjček Judežev in ta mošnjček je nabasan, do vrha poln; tišči ga trepetaje, da sika blatna kri izpod nohtov, skril bi ga rad, ga skriti ne more... Uboge oči ve moje, stran se obrnite!

Stran se obrnite, uboge oči ve moje, ali ne tja, ne tja, grozota je tam, da ji ni primere celó ne v tem strašnem ogledalu! Videl sem jo nekoč, Suzano, spomladi, v maju. Takrat bi se njeni čisti lepoti ne bilo približalo z brezbožnim poljubom niti samo rosno sonce jutranje. Če je šla preko polja, so se ozirale za njo cvetice in so jo pozdravljale. In kamor se je smehljaje ozrlo njeno oko, je senca ugasnila, je bil madež izpran. Tako je prepevala med nami mladost, šla je mimo nas in njeni šolni se niso dotaknili tal... Ena sama ostudna, gnila rana se razkazuje tam, išče kraja, kjer bi bila najbolj očitna; dvojne temnih, zeleno obrobjenih oči, dvojne brezsrčnih grehov vabi izpod oskrnjenega venca, v nabrekle ustnice so se bili zajedli polnočni poljubi in kličejo po tovariših... Ne več! Ničesar več!

O, ničesar več! Toda oči so uročene, da ne trenejo ne za hip, da gledajo verno tja, kamor jih je gledati strah in sram. Kolikor sem jih kdaj poznal obrazov, milih in nemilih, so vsi nezasiščani, grozotno pretvorjeni v svoje spake; in komaj časih, kakor samotna večča nad močvirjem, se zasveti tiha lučka, trepetajoča, belo lice, ki ni bilo oškropljeno, čisto srce, ki je šlo skozi medeno goro greha in ga ni okusilo. V božjem ogledalu je laž z zobmi šklepetaje slekla ukradeno oblačilo resnice in gleda sama svojo nagoto. Videl pa nisem le posameznih obrazov, ki sem jih spoznal trudoma, z bolešno slutnjo; videl sem obiloštevilne gruče ljudi, roječe od hriba do hriba, češčene

prej in imenitne, svetu vodnice in vzglednice, zdaj kup smeti poleg kupa gnoja. In videl sem dolge procesije ljudstev, predpustne procesije, kjer ni bilo s pisanimi capami našemljenih, pijanih teles, temveč so bili Kurentovi romarji brez cunj in trakov, brez krink in zvončkov, vsi goli, našemljeni edinole z iz prs visečimi, vsej cesti v izgledovanje odprtimi srci, v katerih so bili pljunki namesto krvi. In videl sem narode, silne, sijajne, človeštvu duh in pest, v izobilju, modrosti, slavi in mogočnosti Bogu kljubujoče; videl sem jih... Oči, kaj nimate več solz?

Če jih imate še, zdaj jih iztisnite do zadnje! Kdo strmi tam name iz ogledala, med zadnjimi, med skritimi, osramočenimi? Kaj ga nisem videl že, vse lepšega, vse čistejšega, vse močnejšega, zdavnaj, zdavnaj v svoji mladosti? Če imate še solz, oči, iztisnite jih do zadnje!... Kaj bi tožil? Spomni se, da si rekel sam: Grešni človek je stopil pred sodnika in pravični sodnik je sodil brez besed.

GOSPOD STOTNIK

Dokaj časa je že, da so zadobile moje sanje in pač sanje vsakega človeka čisto novo, prav posebno lice. Nič več niso puste blodnje, bežne megle, ki se brez smisla in vzroka prelivajo druga v drugo ter se nazadnje razpuhté v nič. Niso več tiste sanje, ki jih človek jutraj strmeč ugleda z zaspanimi očmi ter napol smehljaje, napol jezen zamahne z roko: „Vrag vas vzemi, odkoder vas je dal!“ — in ki nato smešnogrozno odkobalijo v brezno, kakor se ob rani zarji škratje poskrijejo v gozd. Sanje, ki jih sanjam zdaj jaz in ki jih sanjaš ti, so senca prave resnice; pač so oblike strahotno povečane, nadvse čudno pokvečene in skrivenčene, toda resnica le ostane, spoznaš jo koj in srce ti je žalostno. (Dalje prihodnjič)

Prepričljive zmage vseh treh moštev SAK

SAK I — FRANTSCHACH I
4:2 (1:1)

Ze pred tekmo je bilo jasno, da bo to odločilna tekma v borbi za povzdig v višji razred. Vendar je živčnost v začetku povzročila, da igra igralcev SAK od vsega začetka ni stekla. Frantschach, ki je gotovo najboljši nasprotnik, je začel zelo nevarno in v nekaterih fazah imel igro v svojih rokah. Tako je nasprotnik tudi prvi ustrelil gol, neubranljivo za odličnega vratarja SAK, Dodiča. Kmalu nato je bil Zablatnik podrt na tla v kazenskem prostoru. Vendar je enajstmetrovko, ki jo je strelil Fera, ubranil nasprotni vratar. Frantschach je sedaj še bolj pritiskal. A SAK-ova obramba je trdno stala. Kratko pred polčasom pa je Marjan Velik iz prostega strela mojstrovsko ukanil nasprotnega vratarja in sta-

lo je 1:1. V drugem polčasu je prevzel SAK krmilo. Golec je povišal iz enajstmetrovskega strela na 2:1 za SAK. Proti koncu pa je bil spet Hobel še dvakrat uspešen. Na 3:1 je povišal po krasni podaji Velika, na 4:1 pa z glavo. Nekaj minut pred koncem je sodnik do delil po prekršku Woschitza nasprotniku enajstmetrovko. To priložnost je nasprotnik izrabil. Tako se je tekma končala z 4:2 za SAK, ki je z najboljšo razliko golov sedaj na 2. mestu za moštvo iz Šmihela. Proti temu moštvo pa igra

SAK v nedeljo, kjer ima šanso, da pride na 1. mesto v lestvici.

Igrali so: Dodič; J. Pandel, Lampichler, Woschitz, Jakobič; Fera, Zablatnik, Golec; Polanšek (Wieser), Hobel, Velik.

SAK mladinci — WÖLFNITZ ml.
7:3

Mladinci SAK prihajajo vedno bolj v formo. Po zmagi 3:0 nad mladinci iz Bilčovsa so v nedeljo spet jasno zmagali proti Wölfnitzu. Dobri taktični napotki Marjana Velika so soprispevali, da so naši

mladinci — najprej že za 1 gol zadaj — napeli vse sile in povedli na 7:1. Nato so malo popustili in nasprotnik je dal do konca še dva častna gola.

SAK 21 — FRANTSCHACH 21
3:1

Po zadnjih porazih so se igralci SAK pod 21 spet streznili in izkoristili svoje sposobnosti. Nasprotnik v vsej igri ni imel možnosti, da bi zmagal. Izkupiček lepe igre je bil ob koncu tudi zmaga 3:1

IGRE SLOVENSKEGA ATLETSKEGA KLUBA:

Slovenski atletski klub igra v nedeljo zopet tri tekme: mladinci igrajo ob 9. uri na Košatovem igrišču v Celovcu proti moštvo iz Wölfnitzu.

Ena od odločilnih tekem pa bo za SAK na igrišču v Šmihelu: ob 15. uri igrajo proti tamkajšnjemu moštvo, ki trenutno vodi tabelo 1. razreda D. SAK je trenutno za točko zadaj in na drugem mestu.

Ob 13.15 pa igra moštvo „pod 21“ proti Šmihelskim igralcem pod 21.

Globalasnica: občinska seja

Zadnji četrtek je bila v Globasnici občinska seja, na kateri so obravnavali predvsem probleme gradbeništva.

Za opremo nove ljudske šole so soglasno sklenili naročilo na nabavo. Prav tako za šolo parketa na tla, oblikovanje vrta, majhen traktor za vrt ter dobavo gorilnega olja. Pri slednjih dveh je domača

Zadruga uspela s svojo ponudbo in so olje in traktor naročili pri njej. Vsega skupaj so pod poglavjem „Ljudska šola“ sklenili dela v višini 1,825.000 šilingov.

V vaškem centru Globasnice so sklenili izgradnjo in asfaltacijo ter primerno in sodobno razsvetljavo. Vsota: 1,6 milijonov šilingov. V Štebnu ter Mali vasi bodo prav ta-

ko razširili obseg cestne razsvetljave. Asfaltacija dveh potov spada prav tako v ta projekt.

Razširitev občinske ceste ob pokopališču še niso mogli skleniti, ker zahteva eden od prizadetih previsoko ceno za svoj grunt in občinski očetje take cene niso hoteli večinsko zagovarjati. Dokler ne bodo eksperti izrekli primerne ga mnenja, je zadeva odložena.

DOM v TINJAH

DOM V TINJAH PRIREJA
IZREDNO ROMANJE V RIM

od ponedeljka, 6. 11. 1978
do sobote, 11. 11. 1978

Duhovni vodja: g. Anton Cvetko

Vozi: SIENČNIK

Cena: 2150.— šil. (za vožnjo, polni penzion v Rimu, skupinska slika, vse vstopnine in napitnine)

Spored:

- Avdiencia pri sv. očetu Janezu Pavlu II.
- Obisk rimskih bazilik in katakomb.
- Obisk grobov papežev: Janeza XXIII., Pavla VI., Janeza Pavla I.
- Domov grede obisk katedrale v Orvieto, Padova (cerkev sv. Leopolda in sv. Antona).

ROMANJE

na novi Slomškov grob v mariborski stolnici in na Ptujsko goro v soboto, 4. 11. 1978.

Cena za vožnjo 170.— šilingov. Prijave sprejema Dom v Tinjah, tel.: 0 42 39 / 642

POLET V INDIJO

26. 12. 1978 do 6. 1. 1979

OBISK VERSKIH IN KULTURNIH SREDIŠČ SEVERNE INDIJE

Spored:

- 26. 12.: Odlet: Ljubljana-Amsterdam-Delhi.
- 27. 12.: Prihod v Delhi — glavno mesto Indije — ogled mesta: Red Fort, Moschee Jamma, Raj Ghat itd.
- 28. 12.: Vožnja v Agra: Mausoleum
- 29. 12.: Polet v Varanasi (Benares), 750 km od Delhija.
- 30. in 31. 12.: Obisk mesta in prvi kontakt z Indijci.
- 1. 1.: Zjutraj polet v Kalkutto, največje mesto Indije.

- 1. in 2. 1.: Program v Kalkutti.
- 3. 1.: Zgodaj zjutraj ali že 2. 1. pozno zvečer, odlet iz Kalkutte v Bombay.

- 3. in 4. 1.: Program v Bombayu.
- 5. 1.: Izlet v Poona (Pune).
- 6. 1.: Popoldan odlet v Delhi-Amsterdam-Ljubljana-Celovec.

Organizacija: Podjetje Springer.
Cena: Približno 17.000.— šilingov.
Prijave sprejema Dom v Tinjah do 15. oktobra. Prijavitelji dobijo podrobnejši program z vsemi potrebnimi informacijami.

K avstrijskemu narodnemu prazniku

V svoji knjigi „Zmaga v nemški noči“ (Sieg in deutscher Nacht) je koroški junak domovinske zvestobe zapisal: „Ker pa (pred plebiscitom) ‚Nemčija‘ klicati smeli nismo, ‚Avstrija‘ klicati hoteli nismo, je postal nam bojni klic torej ‚Koroška‘.“

Steinacher je mrtev, njegova knjiga v korigirani izdaji teh stavkov ne vsebuje več, vendar ta duh živi še slej ko prej na Koroškem. Dovolj je pogled na morje zastav okoli 10. oktobra v primerjavi z naravnost skopim okrasom 26. oktobra. Koroška za mnogotere ni le geografski pojem za deželo med Visokimi Turami ter Karavankami, temveč je simbol in nadomestilo za velike sanje malega človeka v koroškem gvantu. Tudi ta koroški gvant ni le trpežna obleka, ki se iz lepe navade nosi okoli 10. oktobra, temveč je simbol, kakor je simbolična tudi njegova barva. Eden najvidnejših koroških deželnih politikov ga je imenoval uniformo. Ne le koroški Slovenci. In 26. oktober, dan, ko je avstrijski parlament sklenil leta 1955 trajno nevtralnost?

Okoli 10. oktobra prirejajo skoro v vseh krajih spominske prireditve z deloma dvomljivim nostalgičnim značajem, na 26. oktober pa bi človek skoraj pozabil, če ne bi slučajno poslušal radia, kjer so napovedani tako imenovani „fit-marši“. Le-te je izumel prejšnji zvezni predsednik Franz Jonas, ki je z njimi prav gotovo imel dobre namene, namreč preobjedene meščana spraviti vsaj enkrat na leto do telesne aktivnosti izven delovnega časa. In ta dan mu je bil očitno ravno prav.

Tudi avstrijski parlament je ta datum izbral kot kompromis, kajti dolgo je izhajala Avstrija brez narodnega praznika, in še danes je mnogokrat govora o državnem prazniku.

Kljub temu se 23 let po podpisu državne pogodbe še precejšnji deli avstrijskega ljudstva ne priznavajo k avstrijski naciji. Značilno, da so to storili koroški Slovenci pred dvema letoma — skoraj brez večjega odziva, akoravno imajo ko-

roški Slovenci še precej odprtih zahtev iz leta 1955.

Vendar je pri koroških Slovenih tradicija, da se s prireditvami poklonijo temu dnevu. Katera od domovinskih organizacij je kaj takega doslej storila ali namerava prirediti letos? Celo med tremi v parlamentu zastopanimi strankami ob tem dnevu ni zapaziti veliko aktivnosti.

Seveda se da mnogo ugibati, ali res ne vedo kaj početi z avstrijskim narodnim praznikom. In že smo pri vprašanju vzgoje: v šoli, po njej, v občilih. Mnogo bo treba nadoknaditi. Državljana v blagostanju bo treba sprovcirati k razmišljanju. Toda ne le enkrat. Vedno zopet.

Avstrijska televizija bo za letošnji narodni praznik predvajala „Gospoda Karla“ Helmuta Qualtingerja (z diskusijo). Za tiste, ki ga ne poznajo: „Gospod Karl“ pripoveduje iz svojega življenja, kako je z oportunitizmom, lizanjem pet in potuho breh hujših komplikacij premostil to in ono dobo — tudi nacionalsocializem, in se znal vedno znajti na tisti strani, od katere

je pričakoval največ dobička zase. Sicer so nekateri imeli pomisleke, da bi to mojstrsko satiro predvajali ravno 26. oktobra. Vendar so odgovorni na TV bili prepričani, da se Avstriju da to servirati, da je zrel, kljub nevarnosti, da bi kdo iz tega komada razbral posploševanje. Duhovita napoved: „Gospod Karl“ je Avstrijec, seveda ne posebljeni Avstrijec, vendar le nekdo, o katerem mislimo, da ga le poznamo.“

Zožimo pogled na Koroško: časnikar Harald Irnberger je v „Koroškem monologu“ prav tako opisal Koroška, ki pripoveduje iz bogatih izkušenj. Hote ali nehoti — pred bralcem se oblikuje podoba, podobna ne le „Gospodu Karlu“ (ki je Dunajčan), temveč v svoji realističnosti tako trezna, da se marsikateremu Korošču zdi znana in marsikateri ne bi hotel pogledati v ogledalo.

In tukaj imamo potem vso razliko med 10. in 26. oktobrom zreducirano na en stavek: Korošec nikoli ne bo zrel, da bi mu „koroški monolog“ predvajali 10. oktobra.

die RUTSCHN

Najlepši izlet doživijo obrati, društva, družine, šole, zaljubljeni, zaročeni, skupine in posamezniki, veliki in mali pri poletnem sankanju na tri četrtilometra dolgi „drsalnici“ (Rutschn) nad Baškim jezerom. Obratovanje dnevno od 10. do 17. ure do 5. novembra. — Pozimi pa se srečajo potem vsi spet pri obeh naših vlečnicah. Torej kmalu!

Vaša družina Chloupek

Zvezni proračun: Androschu manjka 50 milijard

288,1 milijard šilingov izdatkov, 238,8 milijard šilingov dohodkov, torej primanjkljaj v višini skoraj 50 milijard šilingov. To so skope glavne številke proračuna za leto 1979, ki ga je parlamentu predložil v sredo finančni minister Hannes Androsch.

Glavne ključne postavke, ki so upanje finančnega ministra: 800 milijonov naj prinese povišanje cen za pošto, 900 milijonov naj prinese višje obdavčenje mineralnega olja, 300 milijonov si pričakuje Androsch iz zmanjšanja podpor vrednostnih papirjev, 700 milijonov naj prinese zmanjšanje agrarnih podpor, 1,1 milijardo si hoče prihraniti iz zmanjšanja obveznosti do telegrafskih naprav, 100 milijonov od varčevanja pri šolskih knjigah, ki so zastoj, 200 milijonov pri prostih vožnjah v šolo, končno naj bi socialne zavarovalnice dobile 2 procenta manj podpor. Svojim kolegom v vladi je finančni minister prav tako zmanjšal postavke — za kar 8 milijard.

Proračun za leto 1979 sloni na sledečih domnevah: realna rast narodnih bruto-dohodkov za 3,3 procen-te, inflacija 3 procen-te ter povečanje privatnega konzuma za 3 procen-te.

V parlamentu so sklenili še drug pomemben zakon: namreč zakon o zaščiti elektronskih podatkov. Stranke so dolga leta razpravljale o njem, toda vedno jih je tehnika, ki se z vedno nagledjšimi koraki razvija naprej, prehitela. Sedaj so se zedinili, da raje sklenejo zakon, ki ga je vsako leto treba novelirati, kakor da privatni podatki ne bi bili zaščiteni.

Izjem od tega zakona je še vedno dovolj — povsod kjer to zahteva državna varnost. In to je le precej širok pojem. Predvsem marsikateri koroški Slovenec v kontaktu z oblastjo večkrat spozna, da več ali manj anonimna oblast ve o njem stvari, ki jo sploh brigati ne bi smele.

ZWEI
SPRACHIG
IST
BESSER